MESİH

Martin Sherman

Çeviren: Kemal Başar

Joseph T. Sherman için,

<u>KARAKTERLER;</u>

RACHEL

REBECCA

TANTA ROSE

REB ELLIS

ASHER

SARAH

KOMŞULAR, SEYYAR SATICILAR; MÜZİSYENLER,

SARAH'NIN ARKADAŞLARI VB.

Oyun 1665 yılında, bir zamanlar Polonya'nın Ukrayna sınırındaki küçük bir köy olan Yultishk'de geçer.

<u>NOT;</u>

'Kararma[9] (Blackout) sözü yönetmenlerce sık sık kullanılır. Metinde kullanılanı harfi harfine uygulamamak gerekebilir. Yazarca sahnenin bitmesi ve yeni ışıkların düzenlenmesi gereken yerler olarak tavsiye edilmiştir.

1. PERDE

Rachel dua etmektedir. Rachel 28 yaşındadır. Zor anlaşılır bir ifadesi vardır. Cildi beneklerle kaplıdır ve iki ön dişi inanılmaz şekilde büyüktür; öyle ki dudaklarını kaplamaktadır. Hareketleri beceriksizcedir.

RACHEL

Taun annemi kutsasın. Onu iyileştirsin. Kazakları buradan uzak tutsun. Ne olur birini bana aşık etsin. Tanrı Tanta* Rose'u kutsasın. Ve bütün Yahudileri. Ne olur Mesih'i göndersin. Amin!

(Kararma.)

Işık küçük evin mutfağını aydınlatır. Ev değil, neredeyse kulübedir bu. Rachel masanın kenarında oturmuş, dikiş dikmektedir. Rebecca bir köşede oturmaktadır. 50 'sine merdiven dayamış, kocaman gözleri ve tekin olmayan bakışlarıyla dikkat çekici bir kadındır. Elinde dolanmış bir yün yumağı vardır. Rebecca tepinir. Rachel dikmeyi sürdürür. Rebecca yeniden tepinir. Rachel kafasını kaldırır, kalkar, Rebecca'ya yönelir.

RACHEL

Karman çorman olmuş anne.

(Dolanmış yünü Rebecca'nın elinden alır ve açmaya çalışır. Rebecca tepinmektedir.)

Anne, yapma... Anne, ne istiyorsun? Dikiş dikmek zorundayım anne. Yoksa aç

kalırız.

(Rebecca tepinir.)

Tamam anne, yünün!

(Rachel çözdüğü yünü tek parça halinde Rebecca 'ya verir. Rebecca yünü sıkı sıkı tutar.)

Evet.

(Rachel masaya döner. Rebecca yüne bakar.)

(Kararma.)

Işık dua eden Rachel'i aydınlatır.

RACHEL

Tanrı annemi kutsasın. Onu iyileştirsin. *(Durur.)* Cehenneme... *(Durur.)* Beni duydun. *(Durur.)* Özür dilerim tamım. Ne olur affet beni. *(Durur.)* Amin.

(Kararma.)

** Tanta: Teyze, yenge.*

Işık mutfağı aydınlatır. Rachel dikiş dikiyor. Rebecca köşesinde. Tanta Rose, orta yaşlı bir kadın, Rachel 'le konuşuyor.

TANTA ROSE

RebEllis...

RACHEL

Duymak istemiyorum.

TANTA ROSE

Nazik bir adam.

RACHEL

Şişko.

TANTA ROSE

Zengin.

RACHEL

Yaşlı.

TANTA ROSE

Yalnız.

RACHEL Komik

kokuyor.

TANTA ROSE

Kansmı kaybedeli dört yıl oldu. Çocuğu da yok. Her şeyi sana kalacak.

RACHEL

Hiçbir şey istemiyorum.

TANTA ROSE Farz et ki

Mesih geldi.

RACHEL

Ne olacak? Reb Ellis genç ve ince mi olacak o zaman?

TANTA ROSE

Mesih'in huzurunda herkes evli olmalı.

RACHEL

Nereden duydun bunu? Neyse, zaten Mesih gelmeyecek.

TANTAROSE

Nereden biliyorsun?

RACHEL

Olan bitenden, îlyas Peygamber'in de dönmesi gerek. Ona rastladın mı hiç? Ben rastlamadım. Kutsal Mabet de onanlmalı. Bunun gibi şeylerden biliyorum işte... Tevrat'ı okudum ben.

TANTAROSE

Okumamalıydın! Tevrat kadınlar için değil. Kadının yeri evidir.

RACHEL

Ben de evde okudum zaten.

TANTAROSE

Rachel, seninle teyzenmişim gibi konuşacağım.

RACHEL

Tanta, sen zaten teyzemsin.

TANTAROSE

Her şeye bir cevap, her şeye bir cevap. Gerçekten kaçamazsın ki!

RACHEL Nedir ki

gerçek?

TANTAROSE

Şu içinde bulunduğun durum.

RACHEL

Aman!

TANTAROSE

Seni bu durumdan kurtaracak olan merhamettir.

RACHEL

Dikiş dikiyorum ben.

TANTAROSE

Ne kazanıyorsun peki bundan? Gözlerin ne hale geliyor? Daha çok havuç yemelisin. Yakında gözlüğe de ihtiyacın olacak. Peki ya annen?

RACHEL

O da mı daha çok havuç yemeli?

TANTAROSE

Hiçbir zaman iyileşmeyecek. Bu bir...

RACHEL Bu

bir... ne?

TANTAROSE

Lanet! *(Tükürür.)* Ah... Bundan hiç söz etmemeliydik. Tanrı bahşederse, belki bir gün... Eh, en azından daha iyi bir eve ihtiyacı var. Sen de gittikçe gençleşmiyorsun hani! 28 yaşında ve evlenmemiş bir kız! Hiç arkadaşın yok. Bütün gün şu odada oturup dikiş dikiyorsun. Benimle görüşüyorsun, tamam, ama diğerleri için sfenks gibisin. Yavaş yavaş annen gibi oluyorsun. Bu sağlıklı değil. Sana bir koca lazım. Geçen sene Reb Judah'ı reddettin. Ne marifet, ne marifet! Neymiş, bir bacağı diğerinden kısaymış. Bir erkek için çok mu önemli bu?

RACHEL

Yana yatık duruyordu.

TANTAROSE

İki sene önce de Reb Kalmayer'i reddettin, kel diye!

RACHEL

Yalnızca kafasının üstü kılsızdı. Geri kalan her yeri kıl doluydu. Parmaklan bile.

TANTAROSE

Kim kaldı geriye? Yultishk küçük bir yer. Reb Ellis iyi bir adam. Sonra kimse elini istemeyecek.

RACHEL

(Eline bakar.) Ne varmış elimde? Gayet güzel bir el. *(Makası alır ve elini kesip koparıyormuş gibi yapar.)* Eğer istediği buysa, alabilir.

TANTA ROSE

Kes şunu! Rachela, sen benim en sevdiğim yeğenimsin.

RACHEL Tek

yeğeninim.

TANTAROSE

Neyi bekliyorsun?

RACHEL

Bilmiyorum. *(Güler)* Mesih'i.

SANTA ROSE

Hep şaka, hep şaka. *(Durur.)* Bunu nasıl söyleyebileceğimi bilmiyorum.

RACHEL

Neyi nasıl söyleyeceğini bilmiyorsun?

SANTA ROSE

Şeyi...

RACHEL

Neyi?

SANTA ROSE

Rachela, Rachela... Her adam... Her adam Kral Davut* olamaz.

RACHEL

Yani?

SANTA ROSE

Ve her kadın...

RACHEL

Eee?

TANTAROSE

Her kadın da Kraliçe Esther** değildir. *(Durur.)* Ne dediğimi anlıyor musun?

(Sessizlik.)

RACHEL

Evet.

(Kararma.)

** Davut: Tevrat'ta Goliath 'ı bir taşla öldürüp İsrail 'in ikinci kralı olan çoban.*

*** Esther: Tevratta Pers kralı Ahasuerus 'un karısı olan güzel Yahudi kız.*

Işık dua eden Rachel 'i aydınlatır.

RACHEL

Tann Tanta Rose'u kutsasın. Ama benden uzak tutsun. Lütfen... Kraliçe Esther olmak istemiyorum; güzel olmak ta... Tanrım... Böyle gösterişsiz olmaya razıyım.

(Kararma.)

Işık mutfağı aydınlatır. Reb Ellis veAsher, Rachel'le birlikte masada oturmaktadırlar. Rebecca köşesindedir. Reb Ellis ellilerinde, topluca bir adamdır. Asher ise 24 yaşındadır ve yakışıklıdır. Masada bir şarap testisi de vardır. Rachel dikiş dikmekte, diğerleriyse şarap içmektedirler.

ASHER

Amcam...

REB ELLİS

Kendi derdimi kendim anlatabilirim. Erikleri getirdin mi? Nerede?

Asher masanın altındaki torbayı çıkarır. Reb Ellis torbayı açar ve erikleri çıkarır, Rachel'e bir tane uzatır.

Ye bak. Daha erik mevsimi değil; ama öyle sulu ki, tahmin bile edemezsin. Eriğin lezzetini bir aldın mı, işte bu bereket demektir. *(Ağzına bir erik atar, bir çırpıda bitirir.)* Evin çok temiz. Kutsal kitapta der ki temizlik inançtan gelir.

Bunun gibi bir şey yani; bir yerde okudum, unuttum. Tevrat'ta her şeyden bir parça vardır, bilirsin. Şimdi yeğenim itiraz edecek. Bütün gün Tevrat okur. Ve Talmud*. Bir de Kabala. Daha çok Kabala**, ha Asher? Cinler, iblisler hep rüyalarında bunun. Ben cinli perili rüya hiç görmem. Meyveli görürüm. Erikler, elmalar, kayısılar, tşte onun için Kiev'in bu yanındaki en mükemmel manav benimkisi. Ben meyve sanatkarı gibiyim. Meyve benim için yalnızca para değil. Meyve... Aşktır! *(Şarabım diker, bitirir.)* Bu çok iyi bir şarap. Kaliteli üzümden. *(Rebecca 'ya döner.)* Rebecca, gel, bir kadeh al. Annene de bir kadeh ver. Yok, ben vereceğim.

(Reb Ellis bir kadeh şarap doldurur ve Rebecca 'ya götürür.) Beni hatırlamıyor musun? Reb Ellis, manav. *(Rachel'e döner.)* Ben anneni... Yulthisk'e geldiği zamandan hatırlıyorum. Kazaklar geldiğinde hepimiz perişan olduk, sağa sola dağıldık. Kalanlar öldü. Sonra biz döndük. Bir gün Rebecca da

** Talmud: Yahudilerin kanun kitabı.*

*** Kabala, Kabbalah: Yahudi öğretileri ve felsefesinden oluşan derleme.*

döndü. Çok güzeldi, çok da mutsuz. Nar gibi. Sen annenin elini tutuyordun. O zamanlar küçücük bir kızdın, hatırlamazsın. Kolay değil, tam dört yıl boyunca Polonya'da gezinip durmuş. Kim bilir neler gelmiştir başına. Zaten konuşsa hayret ederdim. Şahsen rahatsız olduğunu hiç sanmıyorum. *(Rebecca 'ya döner.)* Sadece söyleyecek hiçbir şeyin yok, değil mi?

(Kadehi Rebecca 'nm eline vermeye çalışır; ama Rebecca yünden başını kaldırmaz.)

İç bak. Çok güzel.

(Yılmış bir şekilde içkiyi aşağı, sandalyesinin yanına koyar. Eğilir, bir erik daha çıkarır.)

Eriğe ne dersin? *(Eriği Rebecca 'nm kucağına koyar)* Bak buraya bırakıyorum. Senin için. İstediğin zaman ye.

(Sonra kalkar ve masaya döner.)

Annenin gözleri çok güzel. Yeşil. Frenk eriği gibi. Sen çok konuşmuyorsun, değil mi? Sessiz kadını severim. Evi temiz tutar. Yeğenim Asher'i de getirdim, benim yerime konuşsun diye. Ürkeğimdir ben. Ama aynı zamanda her şeyi göze alabilirim. Ben böyleyim işte. İster köylü olsun karşımda, ister kral, hiç takmam, geçer giderim. Yeğenim Asher, Mesih'i arıyor. Kabala'da. Kabala'ya bakıyor. Zamanı geliyor diyor, zamanı geliyor! Sana bir şey söyleyeyim; eğer Mesih yarın çıkıp gelse, Asher ona tek bir söz söyleyemez. Asher yalnızca kitaplarla konuşur. Ama ben konuşurdum. Yere oturur ve elimize bir şeftali alırdık. Ya da bir armut. Tabii Mesih eğer yarın gelirse, armut olmaz. Bu sene mahsul pek iyi

olmadı. Mesih'e kötü bir armut vermem, inan bana. Yalnızca en iyi meyveleri veririm ki ancak öyle anlaşabiliriz. *(Bir kadeh daha şarap doldurur.)* İnsan mizacını bilirim. Tevrat'ta da var. Bir yerde... Sessizim, utangacım, ama yürür geçerim. Köylüler ya da krallar. Meşinler. Adını sen söyle... Dinlemem, geçer giderim! Yani evlenmek için kötü biri değilim. İşte. Söylemek istediğim bu. Bana güzel bir akşam yemeği hazırlayacaksın. Evi de temiz tuttun mu, mutlusun. *(Sesini yükseltir.)* Aferin Asher, iyi iş çıkardın. Portakalları ver. Ona portakalları vermedin ama.

(Kararma.)

Işık dua eden Rachel 'i aydınlatır.

RACHEL

Tanrım, yardım et bana. Bu işin icabına bakmamız gerek. Çileden çıkardı beni. Konuşuyor, konuşuyor ve konuşuyor... Ama ondan nefret de etmiyorum. Annemle konuştu çünkü. Burada senelerdir olan biteni görüyorsun. Bize gelenler asla annemle konuşmuyor. Annem deli. Annem lanetli. Annem ölü. Evet, şu tanrının cezası kasabada, o bir ölü! Affet beni Tanrım, ismini saçma sapan yerde kullanmak değildi amacım. Özür dilerim. Özür dilerim. Beni affet. Tanrım... *(Durur.)* Gördün işte, ne çirkin bir adam. İç güzelliği umurumda mı, pek emin değilim. Ama yeğeni... Yeğeni çok yakışıklı. Bütün bildiğim, içi

gerçek bir geri zekalı, ama dışı... Yani kemik, ten ve beden kısmı... Çok güzel... Onunla evlenirim işte. Ama Tanrım, bu mantıklı değil, benim için de, başkaları için de... Bütün istediğim... Yaşamamın amacı... Yüzümün ardına bakıp da güzel olduğumu görebilecek biri... Lekelerin ardına... Şu lekeleri ortadan kaldıramaz mısın? Boş ver, bir daha böyle bir istekte bulunmaya niyet bile etmeyeceğim. Dişlerim... Biliyorum, bu diş konusunu hiç görüşmek istemiyorsun. Sadece bazen onları unutuyorum ve aniden aynanın karşısına geçtiğimde... Dişlerim... Bütün gün burada oturuyorum ve nerede kullanışlı olabilirler diye düşünüyorum. Mesela bir aslan saldırısına uğrarsam, ısırarak püskürtebilirim. Yulthisk'de aslan da yok. Biliyor musun, on emri dişlerimin üstüne yazsaydım, yani beşi birine, beşi ötekine, sonra da sokağa çıksaydım, Mesih olduğumu iddia edebilirdim. Düşünüyorum, düşünüyorum, bu dişlerin bir nedeni olmalı diyorum. Senin her şey için bir nedenin var, değil mi? *(Durur.)* Yani... Ben çkkinim. Bu budur. Öyleyse... Reb Ellis'in yağlarını, kötü kokusunu unutup içindeki görkemli, mavi gözlü Reb Ellis'i görmeliyim. Ama ben çirkin bir adama bakamıyorum bile! Eğer Mesih bugün çıkagelseydi ve siğilli, koca göbekli bir adam olsaydı, gerisin geri gönderirdim onu. Tanrım, yardım et bana. Bir işaret ver. Bir şey. Gökkuşağı... Fırtına... Çekirgeler... Bir işaret... Onunla evlenmeli miyim? Bir çalı tutuştur ve konuş benimle. Onunla evlenmeli miyim? *(Sessizlik.)* Annemle konuştu. Daha önce hiç kimse yapmamıştı bunu. *(Kararma.)*

Bir Yahudi melodisi karanlığı deler. Işık yavaşça yükselir. Gelinlikti Rachel ayaktadır. Beceriksiz ve utangaç durmaktadır. Tanta Rose ve Rebecca

yanındadır.

TANTA ROSE

Rachela, güzel bir gelin oldun.

(Rachel ürker.)

Ne o? Surat mı ediyorsun? Keşke baban burada olabilseydi de seni görseydi.

Huzur içinde yatsın.

(Rebecca başka bir yana bakmaktadır.)

Rebecca, söyle ona. Güzel bir gelin olduğunu söyle.

(Rebecca onlardan uzaklaşır.)

RACHEL

Tanta. Bırak da ne olacaksa olsun.

(Rachel ve Tanta Rebecca'mn peşinden giderler.)

*Ortada bir masa durmaktadır. Reb Ellis masanın başındadır. Rachel, Rebecca ve Tanta Rose ile birlikte masanın bir yanındadır. Yaşlı bir hahamsa diğer yanında. Hepsinin önünde şarap vardır. Reb Ellis kadeh tokuştur*ur.

REB ELLIS

Şerefe. Yakışıklı gelinime.

(Rachel 'yakışıldı' sözüne gülümser.)

Dostlarıma. Ailem, hepsi ölü şimdi; Kazaklar katletti onları. Ne yazık ki bu mutlu günü göremezler. Yalnızca yeğenim Asher kaldı yadigar... Nerede ki o? Bak kaybolmuş ortadan. Eh, genç işte! Bir yerde Kabala çalışıyordur. Bugünün hangi gün olduğunu bile unutmuştur. Yeni bir aile kuruyorum ben. Yeni aileme! *(Başka bir kadeh doldurur.)* Rebecca'ya, yeni kaynanama! Her adamın istediği de bu değil mi; sessiz bir kaynana!

(İçer. Rachel kendini tutamaz, güler. Reb Ellis 'e kesin bir şefkatle bakmaktadır.)

Öyleyse... *(Bir kadeh daha doldurur.)* Kasabaya! Orkidelere! Tarlalara! Güzel meyvelerimi veren ağaçlara! Elmalara, kuru eriklere, armutlara...

(Asher koşarak girer. Kendinden geçmiş bir haldedir. Elinde mektuplar vardır.)

ASHER

Amca! O burada!

REB ELLIS

Asher, gel kadeh kaldıralım. Şerefe yapıyoruz.

ASHER O

burada!

REB ELLIS

Asher, gel otur. Bu benim düğün günüm. *(Konuklara.)* Unuttu bak. Çok okuyor.

ASHER

O burada!

(Rachel ayağa kalkar.)

RACHEL

Kim burada?

(Tanta Rose Rachel'i çekip oturturken...)

TANTAROSE

Şşşt, Rachel!

ASHER

Mesih! Mesih burada!

REB ELLIS

Asher, düğünümde değil ama! Kadeh kaldırıyordum.

ASHER

Amca, gerçekten! Mesih burada. Bak, mektuplar. Mektuplar var. Reb Samuel, Kievli tüccar almış bunları. Kopyalamış. Samuel'in kuryesi öğleden sonra getirdi. Okudum. Hepsim okudum, îşte! Bak! Mektuplar! *(Bir mektubu açar.)* îşte bu. Gazzeli Nathan'dan. Mübarek bir adam. *(Okur.)* Duyun beni kardeşlerim, gelen Mesih'imiz için. İzmir'de doğdu. İsmi Sabetay Sevi. *(Mektubu masanın üstüne atar.)* Nathan ünlü bir hahamdır amca. Olayları çarpıtmaz. Bak, mektuplar! Sabetay Sevi'nin hikayesini anlatıyor, îşte! *(Masanın üstüne başka bir mektup atar.)* On sekiz yaşında haham olarak atanmış. Yirmisinde de tanrının kutsal ve yasak adını haykırmış. Selanik'te bir Tevrat tomarını gelin olarak almış. Düğün töreniyle... Tevrat'la evlenmiş! Düşünsene amca! Bu Mesih olmalı. Kudüs'te mucizeler gerçekleştirmiş; mabedin bir parçasını havaya kaldırmış. Gazze'li Nathan, o mübarek adam, onu Mesih olarak tanımış. Ve o, Sabetay yani, hep sessiz sakin dururken, en sonunda ilan etmiş. Ben Mesih'im demiş. Bak, mektuplar! Kanıt işte! *(Masanın üstüne diğer mektuptan da atar.)* Kudüs'ten İzmir'e dönmek için yola çıkmış. Sonunda İstanbul'daki Sultan'in kafasındaki tacı da alacakmış. Bak amca, haberler... *(Başka bir mektup açar.)* Kayıp boylardan haberler. İsrail'in on kayıp boyundan... Bulunmuşlar. Biri onları Arabistan'da Sambatyon nehrinin yakınında uygun adım yürümeye hazırlarken, nehri geçmeye hazırlarken, düşmanlarımızdan öç almaya hazırlarken görmüş. Amca, öğretiler der ki, Mesih

büyük bir afetten sonra gelecek. On yedi yıl önce olmadı mı bu? Burada, Polonya'da! Halkımız katledilmedi mi? Ne için? Ne amaçla? Mesih'e hazırlanmamız için... İşte geldi! Tanrının adıyla geldi. Kralımız olarak geldi. İşte şimdi hepimiz Yulthisk'i terk edebiliriz. Hepimiz Polonya'yı terk edebiliriz. Kudüs'e geri dönebiliriz. Ama önce temizlenmeli. Tövbe etmeli. Günahlardan arınmalı. Ancak o zaman Mesih'in huzuruna temiz çıkabiliriz. Amca! Cennetin davulları çalıyor. Amca! Dinle! Dinle şunları! Amca! Mesih geldi! *(Asher bayılır.) (Kararma.)*

Işık dua eden Rachel 'i aydınlatır.

RACHEL

Sakin bir düğün istemiştim. Sevgili tanrım... Niçin benimle eğleniyorsun? Yultishk'deki kimse düğünümü asla unutmayacak! Kim ki bu Sabetay? Kafam çok karıştı. *(Durur.)* Neye benziyordu biliyor musun? Gerdek gecemiz... Ne soru ama! Elbette biliyorsun. Gördün. Sen her şeyi görürsün. Sen her zaman oradasın, değil mi? İnsanlar sevişirken de... Hayır, söz ver bana, söz ver! O sevişmek değildi. Başka bir şeydi, başka bir şey, ama sevişmek değil! Çok

zekiyim, ama çok aptalım. Çok biliyorum, ama aslında çok az şey biliyorum. Şişman olmasaydı, kokmasaydı, fidan gibi, sansın ve güzel olsaydı, yine de sevişme olmayacaktı. Canımı yaktı. Sonra yine canımı yaktı. Hiç adam yerine koymadı. Dişlerimi biliyorum; ama benim dişlerim onda olsaydı bile, onun yaptığını ben yapmazdım. Ne yapalım! O bir erkek! O zaman haklı. O bir erkek. *(Durur.)* Her şeyi görüyorsan, her şeyi zaten biliyorsan, o zaman niye? Seninle konuşmamın manası ne? - •• — • -*(Kararma.)*

Işık Reb Ellis 'in mutfağını aydınlatır. Her yer meyve doludur. Pahalı mobilyalar... Rebecca oturmaktadır. TantaRose, Rachel'le konuşmaktadır.

TANTAROSE

Reb Yitsel'in kızkardeşi, Reb Jacom'un Prag'daki kardeşinden bir mektup almış. Selanik'te 10-11 yaşındaki çocukları birbirleriyle evlendirdiklerini duymuş. Böylece hemencecik bebekleri olabilecekmiş.

RACHEL

Neden yapıyorlarmış bunu?

TANTAROSE

O zaman doğmamış ruh kalmayacak da ondan.

RACHEL

Yani?

TANTAROSE

Yani doğmamış ruh kalmayınca, Mesih, tahtını kabul etmekte serbestmiş. Bir yerde söylemiş bunu.

RACHEL

Tanta, bu adam gerçek Mesih mi, bilmiyoruz.

TANTAROSE

O zaman Acher neden bayıldı?

RACHEL

Yemek yemeyi unutmuştur.

TANTAROSE

Onun Mesih olmadığını nereden biliyorsun? Tanrı mı söyledi sana?

(Sessizlik.)

RACHEL

Tann'yla konuşmuyorum.

(Kararma.)

IşıkReb Ettis 'in mutfağını aydınlatır. Rachel dikkatini Rebecca 'ya vermişken, arka kapıdan Asher girer.

ASHER

Isırgan otu var mı?

RACHEL

Ne var mı?

ASHER

Isırgan otu.

RACHEL

Nerede?

ASHER

Evde.

RACHEL

Tabii ki yok.

ASHER Isırgan

otu lazım.

RACHEL

Ne için?

ASHER

Kendimi dövmek için.

(Rachel güler.) Neden

gülüyorsun?

RACHEL

Gülmüyorum.

(Yine gülmeye başlar.)

ASHER

Bu komik değil. Sabetay her gün kendini ısırgan otuyla dövüyor. Onun günahları benimkinden büyük olabilir mi?

RACHEL

Kaç yaşındasın sen?

ASHER

Yirmi dört.

RACHEL

Günahların ne kadar büyük?

ASHER

Çok fazla, inan bana. Çok! Benim ahlaksız düşüncelerim var. *(Sessizlik)* Sen anlayamazsın. Kadınların böyle düşünceleri yoktur çünkü.

(Asher kapıdan koşarak çıkar. Rachel güler.)

RACHEL

Anne, anne, anne...

(Kararma.)

IşıkReb Ellis 'in mutfağını aydınlatır. RachelRebecca'yladır. Reb Ellisyan odadan çıkagelir.

REB ELLIS

Yeğenimi gördün mü? Oğlan kafayı bozmuş. Sabetay şöyle, Sabetay böyle... Hikaye bütün kasabaya yayıldı. Reb Fishel'in kızı rüyasında yanan bir ay görmüş. Herhalde ateşi vardı. Daha on üç yaşında. Birkaç portakal gönderdim. Hahama, gönderdiğim portakallardan bahsederken bana dedi ki, portakal

kabuklan için özel bir dua varmış. Bana okuyuverdi. Geçen gün fark ettim; sen meyveler için bir dua okudun, portakal kabuklarının da üstünde bir dua... Yok, kusur bulmak için söylemiyorum. Gayet güzel okudun. Arkadaşlarıma anlatıyorum; evi harika çeviriyorsun, bütün duaları biliyorsun. Ama portakal kabuklan esans gibi addedilir, yiyecek gibi değil. Onun için farklı bir dua var: Bore minei besamin! Bazı hahamlara göre, ama hepsine değil, bu duayı limon kabuklan için de okuyabiliyorsun. Aman bilirsin işte, hahamlar bir sürü görüşle doludur. Laf, laf, laf... Adamı öldürünceye kadar konuşurlar. *(Aceleyle yan odaya gider.)*

RACHEL

Anne, anne, anne...

(Kararma.)

IşıkReb Ellis 'in mutfağım aydınlatır. Rachel Rebecca 'yladır. Arka kapıdan Asher girer.

ASHER

Afedersin.

RACHEL

Ne oldu?

ASHER Özür

dilerim.

RACHEL

Ne için?

ASHER

Anlamadığın bir şey söylediğim için. Dün kasabaya Venedik'ten bir mektup geldi. Mektupta diyor ki bütün kadınlar eşitmiş. Eşilmiş. Bizimle. Havva'nın üzerindeki laneti kaldırmış. Karısıyla, Sarah'yla dans ediyor. Onu sinagoga götürüyor ve Tevrat okumasına izin veriyor. Yani belki hata bende. Yani belki senin de ahlaksız düşüncelerin vardır.

RACHEL

Belki de.

ASHER

O zaman sen de kendini ısırgan otuyla dövmelisin. Niye yalnızca erkekler

yapıyor bunu? Kasabanın yansı kendini dövüyor. Neden kadınların yansı da yapmıyor? Artık dünya değişti... Sorun şu: O kadar çok adam kendini ısırgan otuyla dövüyor ki, ortada ısırgan otu kalmadı. Üstelik Kiev'e de göndermemiz gerek.

(Rachel güler.)

Yine gülüyorsun.

RACHEL

Hayır.

(Bir an dururlar. Asher, Rachel'in elindeki tarağı alır, masaya koyar.)

ASHER

Ona inanıyor musun?

RACHEL

Kime?

ASHER

Sabetay'a. Kime olacak!

(Rachel yanıt vermez.)

Sabetay kadınlara da görüşlerini sormamızı istiyor.

RACHEL

Öyle mi? *(Sessizlik)* Evet. Kadınlar hakkındaki düşüncelerini beğeniyorum. Eğer dediyse tabii. Bunlar hep söylenti. Hikaye. Tanrıdan *bir* işaret almamız gerektiğini düşünmüyor musun? *(Durur.)* Bilmiyorum. Cevabım bu. Bilmiyorum.

ASHER

Bak.

(Gömleğim çıkarır ve arkasını döner. Yaralı bereli, rengi değişmiş sırtını gösterir.)

Dört gecedir kendime vuruyorum. Çünkü biliyorum, işarete ihtiyacım yok!

(Asher yüzünü döner. Rachel sessizdir. Gözünü Asher'in esnek ve güzel vücuduna diker.)

Bekledim, hep bekledim. Kabala'yı okurken dikkat kesildim. Hiç yakınım yok benim. Yalnızca amcam. Akrabalarımın hepsini Kazaklar katletti. Mesih'in geleceğini her zaman biliyordum ben. Ailemin hatırası için. Niçin bana öyle bakıyorsun? Deli miyim ben? *(Sessizlik.)* Kadınların ne düşündüğünü de sormamız lazımmış madem... *(Durur.)* Ne düşünüyorsun?

RACHEL

Ne düşündüğümü sana söyleyemem.

(Kararma.)

Işık dua eden Rachel 'i aydınlatır.

RACHEL

Kutsal tanrım, konuşmamız gerek. Sana kızmıştım, bir daha asla seninle konuşmayacaktım, ama konuşmamız gerek! Daha önce hiç erkek vücudu görmemiştim. Reb Ellis de yanımda soyunmadı. Ne zaman yatağa gelse, hep karanlık olmalı. Tamam, bunlar senin kuralların. Ya da en azından senin adına yapılmış kurallar. Bir gün bu konuyu görüşmeliyiz. Ama Reb Ellis ise söz konusu olan, inan bana, bu kurallar gayet yerinde. Kuralları böyle koydun, çünkü bir sürü şişman kadın ve çirkin adam tanıyorsun. Ama Asher'le evlenen bir kadını düşün. O zaman bu kural ne berbat değil mi? Tanrım farkında değil misin? Bir adamın yalnızca yüzü değil, göğsü de güzel olabilir. Belki bir kadının da... Erkek için... Göğüslerim... Hiç düşündün mü? Benim göğüslerim çok güzel. Yani onun için mi yüzüme giysiler giyip göğsümü açıkta bırakmıyorum? *(Durur.)* Ahlaksızca düşüncelerim var. Bana ne düşündüğümü sordu. Nasıl

söyleyebilirdim ki? Hemen dışarı koşup bana bir ısırgan otu getirirdi. Öyle yakışıklı ki onun Mesih'ine inanmak istiyorum. Ama bu doğru değil. Bir şeyi diğeriyle kanştırmamalı. Neden her şeyi böyle karmakarışık yapıyorsun? *(Durur.)* Affedersin. Söylediklerim için beni affet. Seni seviyorum. Beni Kazaklardan kurtardın. Her zaman gözetirsin de. Biliyorum. Çok sessizsin ama. Annem gibi. *(Durur.)* Ben hiç erkek vücudu görmedim. *(Sessizlik)* Yansını bile. *(Kararma.)*

Işık Reb Ettis 'in mutfağım aydınlatır. Reb Ellis ve Rachel masadadır. Reb Ellis çay içmekte, Rachel dikiş dikmektedir. Çaydanlık masadadır. Rebecca bir kenarda oturmaktadır.

REB ELLİS

Çay güzel olmuş.

RACHEL

Teşekkür ederim.

REB ELLİS

Çayı güzel yapıyorsun.

RACHEL Teşekkür

ederim.

REB ELLİS

Yeğenimi gördün mü? Orada burada onu aramaktan nefret ediyorum. Dışarısı çok soğuk. Şu soğuğu da hiç sevemedim. Kendini kara gömmüş olmasın! Geçen hafta Reb Ginsel kendini üç gün kara gömmüş. Sonra eve dönmüş ve işini

devretmiş. Şimdi evde oturup Kudüs'ten gelecek çağrıyı bekliyor. Oraya asla varamayacak. Ciğerlerindeki illetten geberip gidecek. Kendini kara gömdüğünden... Elbette sıcak balmumuna gömülmekten iyidir. Reb Lerner üstüne kaynar balmumu dökmüş. Sonra da işini devretmiş. Her gün ortaya başka bir rapor, başka bir söylenti, başka bir mektup çıkıyor. Sabetay İzmir'de... Herkes gergin. Herkes bir şey bekliyor. Kefaret günü yaklaşıyor. Asher söyledi. Kefaret günü. *(Durur.)* Üşüyorum. İçerisi soğuk. Çay kaldı mı? *Rachel ona bir bardak daha çay koyar*. Çayı güzel yapıyorsun.

RACHEL Teşekkür ederim.

REB ELLIS

Sen sessiz bir kadınsın. Sessiz kadını severim. Seninle konuşabiliyorum. Çay ağzımı yaktı mı hoşuma gidiyor. İşte bu da benim kendimi dövme biçimim. Sıcak çay içmek! *(Durur.)* Yeğenim haklıysa ne olacak? Reb Ginsel ile Reb Lemer ne yaptıklarının farkındaysa ne olacak? Eğer Sabetay İstanbul'a varır da Sultan'dan tahtını devralırsa ve derse ki: Halkım, halkım, artık çile bitti, işte kefaret günü geldi! Ne olacak? Biraz daha. Sıcak çay...

Rachel bir bardak daha doldurur.

Sağol. Kazaklar geldiği zaman... Çay güzel olmuş. Güzel çay...

RACHEL Teşekkür

ederim.

REB ELLIS

Manava saklanmıştım. Kazaklar geldiğinde... Ailemi bırakıp kaçtım. Annem babam yaşlıydı. Hala öyleler. Kaçtım. Mantığımı kaybetmiştim. Kazaklar her yanı sarmıştı. Ama orada güvendeydim. Manavımda. Sonuçta oraya da geldiler. Kapıyı kırdılar ve içeri girdiler. Köşedeydim, köşeye eğilmiştim. Sonra, bilemiyorum nasıl bir çılgınlıktı bu, olduğum yerden dikildim, şeflerine doğru yürüdüm ve küfeden bir tüysüz şeftali (nektarin) aldım, ona uzattım. Aldı. Isırdı. İyi kaliteydi. Sonra yürüdü, çıktı. Adamları da peşinden... Bana dokunmadılar. Dükkana da... Bunu hiçbir zaman anlayamadım. *(Sessizlik.)* Artık tüysüz şeftali satmıyorum. *(Sessizlik.)* Bütün enayiler dışarıda... Kendilerini kara gömüyorlar. Vücutlarına sıcak balmumu döküyorlar. Neye tövbe ediyorlar? Küçük şeylere...

Ben burada oturuyorum. Hepsinin içindeki en günahkar adam benim. Bu günahın ne olduğunu bilmesem de...

Rachel ona yaklaşır ve elini tutar. Rachel 'in bu davranışı Reb Ellis 'i afallatır. Rachel'in elini bir süre tutar, sonra dikkate almaz. Biraz daha çay. *(Kararma.)*

Işık dua eden Rachel 'i aydınlatır.

RACHEL

Bize yardım et tanrım, lütfen! Bize yardım et. Yoldan çıkıyoruz. Bütün kasaba çıldırmış. İnsanlar yerlerde sürünüyor. Gece gündüz... Ağızlan köpük içinde. Günahlarından kurtulduklannı haykınyorlar. Herkes İlyas Peygamber'i görüyor. Çarşıda. Sinagogda. Sokakta. Akşam yemeğine oturduklarında. İlyas Peygamber. Ben hala onu görmedim. Kafam karmakarışık. Çilemizin bittiğine inanmak istiyorum. Sabetay'a inanmak istiyorum. Ama bir işaret gerek. Reb Ellis de tuhaf davranıyor. Dün avluya yatmış, göğsünün üstüne de koca bir taş yerleştirmiş. Bugün de bütün limonları bedavadan dağıtmış. Güzelim Kıbrıs limonlarını. Yoldan çıkıyoruz. *(Kararma.)*

IşıkReb Ellis 'in mutfağım aydınlatır. Rachel masada oturmuş dikiş dikiyor. Rebecca köşesinde oturuyor. Reb Ellis arka kapıdan girer. Çılgın gibidir. Rachel'in oturduğu sandalyeyi eğip büker, kontrol eder.

REB ELLİS

Sağlam bir sandalye bu. Bu sandalyeyi hep sevdim.

(Cebinden bir madalyon çıkarır.) . . . . . .

Sana bir hediyem var. Hamburg'daki kuzenim yolladı bana. Üstünde Sabetay'ın resmi var. Bak, ejderhanın üstündeki... Bak... Üstüne, üstüne... Cennetten altınla değerli taşlar dökülüyor. Kefaret günü. *(Durur.)* Hamburg'dan buraya kadar... Hatta bütün Almanya'da Sabetay'dan bahsediyorlar, işte. Bu senin. Sen iyi bir eşsin. Evi pırıl pırıl tutuyorsun. *(Madalyonu uzatır.)* Al.

RACHEL Teşekkür

ederim.

{Masaya, Rachel'in yanma oturur.)

REB ELLİS

Yeğenim dedi ki sana soru sormam gerekiyormuş. Görüşlerini... Sabetay diyor ki kadınların da görüşleri varmış. Bilirsin, bu Meşinlerin türlü türlü garip düşünceleri vardır. Ama bu seferki gerçek bir Mesih. Ne düşünüyorsun? Anlıyor musun, eğer gerçekse her şeyden kurtulacağım. Günahlarımdan. Malımdan mülkümden. Manavı Kudüs'e taşımama imkan yoktu herhalde, değil mi? Ne düşünüyorsun? Manavı sattım. Komşu kasabadaki bir Hıristiyan'a. Haklı olduğumu düşünmüyor musun? Görüşünü istiyorum. Sarah, Sabetay'ın karısı,

onun görüşlerini etkiliyormuş. Reb Bisek'in kulağına bazı söylentiler gelmiş; eskiden Amsterdam'da orospuymuş. Diğerleri de azize olduğunu söylüyorlar. Kim bilir! Ama bir evi senin gibi çekip çeviremez. Bunu bütün arkadaşlarıma söylüyorum. *(Rachel'in sandalyesinin arkasını 'patpat'lar.)* Bu sandalyeyi hep sevdim. İyi ağaçtan. Ya, dükkanı sattım. Meyveleri de. Bütün meyveleri. Dün şahane muşmulalar gelmişti; bugün de çilekler. Hepsi taze, lezzetli... Çilekleri Kudüs'e nasıl götüreceksin ki! Götürebilir misin? Haklı olduğumu düşünmüyor musun? Evi de sattım. Bir Hıristiyan'a. Her şeyi vereceğim. Bütün mallarımı. Onun için bu madalyona sahip olmanı arzu ettim. Senin olsun istedim. Daima! Dik olmalısın. Doğru yaptığımı düşünmüyor musun? *(Rachel'i kaldırır. Sandalyeye dokunur yine.)* Güzel bir sandalye bu. Annemindi.

(Reb Ellis sandalyeyi yüklenir, kendi oturduğunu da, arka kapıya yönelir. Kapıyı açar. Sandalyeleri avluya atar. Mutfağa döner.) Masaya yardım eder misin?

RACHEL Masa mı? *Reb Ellis masaya el atar. Rachel'e de öbür tarafından tutması için işaret eder.*

REB ELLIS

Şu uçtan tut.

(Rachel tutar. Masayı kapıdan yavaş yavaş çıkarırlarken.) .

Kuzenimin Hamburg'dan yazdığına göre Sabetay bütün bayram günlerini değiştirmiş. Bütün kanunları değiştiriyormuş. Hepsim. Yeni bir çağ bu. Ne düşünüyorsun? Kaldır, kaldır, dışarı. Tamam.

Masayı kapıdan dışarı iterler. Reb Ellis tamamen çıkarmak için bir hamle daha yapar. Sonra odaya döner. Kap kaçağı, vazoları, resimleri, elleriyle taşıyabileceği her şeyi toplamaya başlar. Geri döner, hepsini kapıdan dışarı atar.

Diyorlar ki Sabetay bülbül gibi bir sesle ilahiler söylüyormuş. Tevrat için ispanyolca aşk sarkılan da. Bak dinle; eğer sen Mesih'sen, istediğin şarkıyı söyleyebilirsin. Ne düşünüyorsun bu konuda? Bu Sabetay zaman zaman bir acayip geliyor adama. Sen de öyle düşünmüyor musun?

RACHEL

Yapma ne olur, çaydanlığı da mı?

(Reb Ellis çaydanlığı kapıdan dışarı atar. Ne kadar kap kaçak kaldıysa hepsini teker teker dışarı atmaya başlar. Rachel sevdiği birkaç parça şeyi saklamaya çalışır.)

REB ELLIS

Onunla konuşabilirdim, biliyorum. Sabetay'la çok uyuşurduk, eminim. Onu masaya oturturdum, tabii sandalye yokken oturamayız, artık ayakta durmamız lazım; derdim ki: Sabetay, söyle bana; kefaret günü ne zaman?

(Kapıda durur. Döner ve Rachel'e bakar. Ağlamaya başlar.)

Korkuyorum. Kalbimin içine bakacak diye korkuyorum.

(Rebecca'yagider. Sandalyesine bakar. Rebecca'nın omuzlarını 'patpat'lar.)

Sen otur Rebecca. Eminim Tevrat'ta senin sandalyenin kalması gerektiğini söylüyordur.

(Öbür odaya yürür. Arka kapıdan koşarak Asher girer.)

ASHER

Mucize! Avluyu görmeliydin. Amcam bütün dünya nimetlerini dışarı atıyor. Ruhunu temizliyor. Dükkanı satmış. Manavı. Bu bir mucize!

(Rachel, Asher 'in elini kapar; sonra elini hızlıca geri çeker.)

RACHEL

Durdur onu!

ASHER

Ne?

RACHEL

Lütfen.

ASHER

Neden bahsediyorsun sen?

RACHEL

Durdur onu.

ASHER

Senin Sabetay'a inancın yok. Ama onun var.

(Reb Ellis bir kucak dolusu giysiyle yan odadan çıkar. Yanlarından koşarak geçer. Giysileri arka kapıdan dışarı atar. Yeniden yan odaya koşar.)

RACHEL

Durdur onu!

ASHER

Gözlerinin önünde olan mucizeye inanmıyor musun yani?

(Reb Ellis yatak örtüleri ve çarşaflara dolanmış halde gelir. Hepsini arka kapıdan dışarı atar. Yan odaya dönerken yerdeki çuvalı fark eder.)

REB ELLİS

Bu da ne? Ha, unutmuşum. Sana greyfurt getirmiştim. Artık yoksuluz.

(Bir greyfurt çıkarır ve sevgiyle yoklar.)

Harika bir greyfurt. Belki birkaç tanesini saklarsak... Bak, nasıl olgun hepsi de. Yalnızca bunu. Akşam yemeğine.

(Greyfurtu çuvalın içine koyar.)

Hayır, olmaz!

(Çuvalı tuttuğu gibi kapıdan dışarı atar.)

Ruhum tertemiz. Ruhum şimdi tertemiz. Hayatımı feda ettim. Kudüs'te yeni bir hayata başlayacağım. Hangi gün gideceğimizi ne diye söylemez ki? Ruhum lekesiz... Göğe yükselebilir şimdi... Orada, cennette Sabetay'la birlikte kalabilir. Bilirsin, Tevrat'ta der ki Mesih geldiğinde insanoğlu ta bulutlara yükselecek. Bir yerlerde der bunu. Bulutlara... Hele bir düşün! Sabetay kalbimin içine bir baksa, tertemiz olduğunu bir görse, beni bulutlara tırmandırırdı.

ASHER

İçinde melek var! Kutsal bir ruh var içinde! Kalbi tertemiz şimdi. Biliyor. Bizim bilemediklerimizi biliyor. Başka bir alemde. Kudüs'e uçacağını söylese, yapabilir. Tek önemsediği para ve meyvelerdi. Şimdi hepsini feda etti. Bu bir mucize! O zaman neden ikincisi de olmuyor?

RACHEL

Kefaret günü gelmedi daha! Durdur onu!

REBELLIS

Mesih geldiği zaman melekler bizi Kudüs'e kanatlarında taşıyacak. Tevrat'ta söylüyor. Bir yerlerde. Kudüs'e uçabiliriz.

(Yan odaya gider.)

ASHER

Tevrat'ta böyle bir şey var mı, pek emin değilim.

RACHEL

O zaman söyle ona.

(Reb Ellis yan odadan bir merdivenle gelir.)

(Kararma.)

Işık Reb Ellis 'in avlusunu aydınlatır. Reb Ellis 'in eşyalarının yarısının bulunduğu avlu darmadağınıktır. Evin duvarı ve çatısı görünmektedir. Reb Ellis merdiveni duvara dayar ve tırmanmaya başlar. Rachel ve Asher avluya koşar.

RACHEL

Nereye gidiyor?

ASHER

Amca! Nereye gidiyorsun?

REBELLIS *(Tırmanırken.)*

Cennete!

RACHEL Aşağı

indir onu!

Tanta Rose gelir. Reb Ellis 'e bakar. Reb Ellis çatıya varmıştır. Merdiveni de yukarı çeker. Çatının üstünde durmaktadır.

REB ELLIS

Uçabilirim ben. Ta Kudüs'e uçabilirim. Mesih'i selamlamak için orada olacağım. Ejderhasının üstünde Kudüs'e varacak. Dua şalım takmış olacak. Gümüşten körüğüyle sokakta insanlara dokunacak. Tanrının kutsal, yasak adını haykıracak. İlyas Peygamber de yanında olacak. Uçabilirim ben!

(İki komşu gelir.)

TANTAROSE

Reb Ellis! Ne yapıyorsun?

KOMŞU

Aşağı in.

(Reb Ellis göğe bakar; bir an duraksar.)

REB ELLIS

Uçabileceğimi biliyorum. Ama korkuyorum. Eğer korkuyorsam yanlış bir şeyler var. Kalbim temiz değil. Ruhum kurtarılmış değil.

(Bir serseri gelir, seçtiklerini el arabasına doldururken.)

1.KOMŞU

Reb Ellis!

2.KOMŞU

Aşağı in.

(Reb Ellis gözlerini aşağıda bir noktaya diker.)

REB ELLIS

Bak, bak! Greyfurt hala çuvalın içinde. Asher, greyfurtu çıkar. O zaman uçabilirim.

(Asher duraksar; sonra gider, greyfurtları çıkarıp dağıtmaya başlar. Rachel mutfağa koşar. Dua eder.)

RACHEL

Cennetteki sevgili Tamım, durdur onu! Atlamasına izin verme. Boynunu kıracak. Tevrat'ta Kudüs'e uçmakla ilgili bir şey söylenmiyor. Herkes çıldırmış olmalı. Kötü bir adam değildir, bilirsin. Tamam, çok konuşur; tamam, hiç dinlemez; tamam, ışıklar kapalıyken pek nazik değildir. Ama yine de kendi çapında naziktir. Atlamasına izin verme. Yağmur yağdır. Eğer ıslanırsa içeri girer. Soğuk almak istemez. Bilincini geri getir. Bütün kasaba bir şeyler yapacak, herhangi bir şey, Mesih adına... Ama Mesih bir adamı neden aşağı atlatsın ki? Mesih'in gelmesini benden çok kim isteyebilir? Konuşmaya başladığımdan beri her gün gelmesi için dua ettim. En çok beni mutlu eder. Ama bir kanıt olmalı. Söylentiler değil. Hamburg'dan gelen mektuplar değil. Hoş madalyonlar da. Kanıt! Bir işaret vermekte ne kadar gönülsüz olduğunu biliyorum; ama bize en azından bir kanıt gerek! Senden gelen... Herhangi bir

şey. Hepimizin anlayacağı bir şey. Gece yansı uyanıp ayın yandığını söyleyen küçük bir kız değil. Hepimizin anlayabileceği bir şey. Olağanüstü bir gökkuşağı mesela... Gökten inen bir merdiven... Göğe yükselen ölü bir adam... Uçan bir ölü adam... *(Durur.)* Uçan canlı bir adam. *(Durur.)* Tanrım. *(Durur.)* Hayır, hayır, bunlar aklımdan geçenler olmalı. Konuştuğum sen değilsin, değil mi? Sonunda artık benimle konuşmuyor musun? *(Durur.)* Uçan bir adam. Böylesine kör olabilir miyim? işaretin bu mu? *(Durur.)* Ben de çıldırıyorum. Herkes gibi. *(Durur.)* Asher demişti ki, mucize gözlerimin önünde bile gerçekleşse, ben onu göremezmişim. Eğer bir adam uçabiliyorsa... *(Durur.)* Hayır. Reb Ellis olamaz. Reb Ellis uçamaz. Reb Ellis işaret olamaz. *(Durur..)* Olabilir mi yoksa? *(Durur.)* Yani burada mı? Mesih gerçekten burada mı? Ay gerçekten tutuşabilir mi ki? Bizi gerçekten kurtarabilecek misin? Kazaklardan artık hiç endişe etmeyecek miyiz? Dişlerim artık hiç aklıma gelmeyecek mi? Bütün dualarım gerçek mi olacak yani? Sevgili tanrım! Neden senden kuşku duyuyorum? Beni affet. Sana layık değilim. Teşekkür ederim. Teşekkür ederim. Uçur onu. Bu adamı uçur. Bulutlan çek de melekler onu Kudüs'e taşısın. Uçur onu! *(Rachel arka kapıdan avluya fırlar. Yukarı bakar.)* Reb Ellis!

(Reb Ellis ona bakar.)

Atia! *(Kararma.)*

Işık dua eden Rachel 'i aydınlatır.

RACHEL

Tann annemi kutsasın. Tanrı Tanta Rose'u kutsasın. Tanrı Asher'ı kutsasın. Tanrı zavallı Reb Ellis'in ruhunu kutsasın. *(Durur.)* Bu senin hatan değil.

(Durur.) Ne diyebilirim ki? işareti ben istemiştim.

(Kararma.)

Işık Reb Ellis 'in mutfağını aydınlatır. Rebecca köşede, evdeki tek sandalyede oturmaktadır. Nesneler yere saçılmış haldedir. Sabetay'ın madalyonu da yerdedir. Rachel ve Asher ayakta durmaktadırlar.

ASHER

Şey...

(Sessizlik.)

RACHEL

Şey...

(Sessizlik.)

ASHER

Şey...

(Sessizlik)

RACHEL

Özür dilerim, sana çay veremiyorum.

ASHER

Çaydanlığı da bağışlamıştı.

RACHEL

Evet.

(Sessizlik.)

ASHER

Ya.

(Sessizlik)

RACHEL

O çaydanlık benimdi.

ASHER

Sana ait olan şeyleri de bağışlamaya izni var mıydı, bilmiyorum. Senin olan onun sayılır mı? Bu önemli bir nokta. Tevrat'a bakmalı. Amcam yasalan hiçbir zaman bilmedi. Tevrat'ı da... Hayal ederdi. Uydururdu. Ama Mesih'le ilgili bir şey uydurulmaz tabii. *(Durur.)* Hazır değildi. Kudüs için. *(Durur.)* Neden

benimle geliniyorsun?

RACHEL

Seninle mi geleyim?

ASHER

istanbul'a.

(Rachel 'in yüzü kızarır ve *arkasını döner.)*

Biz bir aileyiz.

RACHEL Yas

tutmalıyım.

ASHER

Oturacak evin bile yok.

RACHEL

Bir yer bulurum.

ASHER

Burada yapacak hiçbir şeyin yok.

RACHEL

Dikiş dikerim.

ASHER

Odessa'ya gidersek, orada tekneler var.

RACHEL

Tekneler... Ben hiç tekne görmedim.

ASHER

Eğer sahipleri Yahudi'yse bizi parasız alırlar. Kutsal hacılar... İstanbul'da Sultan'ı tahtından indirip Yahudi'lerin kralı olduğunda orada bulunmalıyız; sonra Kudüs'e kadar peşinden gideriz.

RACHEL

Hiç kuşku duymuyor musun?

ASHER

Hayır.

RACHEL Hiç

mi?

ASHER

Asla.

RACHEL

Reb Ellis'in aşağı düşmesinden sonra bile kuşkulanmadın mı?

ASHER

Hazır değilmiş demek ki.

RACHEL

Bunun bir işaret olabileceğini düşünmüştüm. Tann'ya bir işaret için yakardım.

O zaman Sabetay gerçekten Mesih olacaktı.

ASHER

Benim işarete ihtiyacım yok.

RACHEL

Benim var.

ASHER

Tanrı neden yalnız sana bir işaret versin ki?

(Rachelyana döner.)

ASHER Ben gidiyorum.

(Rachel ona bakmaz.)

Sana mektup yazarım.

RACHEL

Mektup. Mesih hakkında bir sürü mektup, ha?

ASHER

Düşünceni hala değiştirebilirsin.

(Durur.)

RACHEL

Ben hiç tekne görmedim.

(Gülümser.)

ASHER

O zaman benimle gel, yenge (Tanta).

RACHEL

Yenge mi?

(Asher'a nefretle bakar.)

ASHER

Biz bir aileyiz. Amcam birlikte oturmamızı isterdi.

RACHEL

(Yukarı, Tanrı 'ya bakar.) Yenge!

ASHER

Sen benim ailemdeki tek kişisin.

RACHEL

Benim annem var. Bir de Tanrım.

ASHER

ikisinin de sesi çıkmıyor.

RACHEL

Bir işaret gerek bana.

ASHER Dik

başlısın.

RACHEL

Bir zamanlar huzur içindeydik. Yultishk bir nehir gibiydi. Kazaklar dışında hiçbir şey huzursuz edemezdi. Sonra bir gün ben evlendim, sen bayıldın, bütün kasaba çıldırdı; çünkü daha önce hiç duymadığımız birinden mektuplar gelmişti. Sabetay diye biri var mı, onu bile bilmiyoruz. Eğer varsa, eğer o Mesih'se, Tann bunu bize bir şekilde söyler. Reb Ellis'i damdan iterek değil. *(Durur.)* Sana çok kötü bir şey söyleyeceğim. Sabetay için hiçbir şey yapmam. *(Durur.)* Sabetay Mesih'se eğer, Tann bunu anlamamız için bir yol bulur. *(Durur.) işte.* İstediğin bu muydu? İşte, bir kadının görüşleri. *(Sessizlik.)*

ASHER

Ben gidiyorum.

RACHEL

Git. Bana mektup gönder.

ASHER

Olur.

(Sessizlik. Kapıya gider.)

Allahaısmarladık.

(Çıkar. Rachel onu izler. Rebecca kalkar ve odanın ortasına kadar yürür. Yere çöker ve madalyonu eline alır.)

REBECCA

(Fısıldayarak.) Sabetay. *(Ayağa kalkar ve madalyonu tutar.)* Sabetay.

(Rachel döner ve ona bakar.)

RACHEL

Anne!

REBECCA

Sabetay!

RACHEL Aman

Tanrım.

REBECCA Sabetay!

Sabetay!

RACHEL

(Kapıdan bağırır.) Asher! Geri dön! İşaret geldi!

REBECCA

Sabetay! Sabetay! Sabetay!

(Rachel koşar ve annesini kucaklar; onu kollarında tutar. Asher döner ve kapıda durur.)

2. PERDE

Işık dua eden Rachel'i aydınlatır.

RACHEL

Sevgili Tanrım, bir daha asla tekne mekne görmek istemiyorum, în, çık. în, çık. İn, çık. Herkes hasta oldu. Annem dışında. Annem soğukkanlıdır. Dün bu in -çık durumuna daha fazla dayanamadım ve feryat ettim: "Tanrım, ne olur canımı al!" diye... Teşekkür ederim; her zamanki gibi beni hiç umursamadın. Neredeyse vardık. Neredeyse İstanbul'dayız. Ama Sabetay başka bir yerdeymiş. Bir kalede miymiş, hapishanede miymiş... Birçok söylenti var; gerçeği kim bilebilir ki? Teknede bile söylentiler dolaşıyor. Teknede bile insanlar mektup getiriyor. Nerden buluyorlar bunları? Denizden, yüzerek mi geliyor bu mektuplar? Kurumuş olan mektuplar diyordu ki Sabetay İstanbul'a varmış. Türkler onu yakalamış, Gelibolu diye bir yerdeki kaleye mi, hapishaneye mi, işte öyle bir yere göndermiş. Orada bir kral gibi oturup ziyaretçileri, dünyanın her yerinden gelen Yahudileri kabul ediyormuş. Türkler ona zarar vermekten korkuyormuş; çünkü Mesih olduğunu biliyorlarmış. Tanrım, böyle bir tekne yolculuğundan sonra, ne olur gerçekten Mesih olsun. Asher hala kuşkulandığımı söylüyor. Kuşkulanmıyorum. Yalnızca sorguluyorum. Ben bazen her şeyi sorgularım. Asher'in gözleri dışında. Bu başka konu. Kalbim iniyor, çıkıyor, iniyor, çıkıyor; bu tekne gibi. Ben yalnızca dikiş dikerken, hayat çok daha basitti. Yeğen de yoktu, Mesih de. Yeter bu kadar. Şikayetlerimle kafan şişmiştir. Denizi sakinleştirirsen, mutlu olacağım. Gelibolu'ya varırsak, mutlu olacağım. Ne kadar

mutsuz olduğum hiç umurumda değil, eğer karada olursam, mutlu olacağım.

(Kararma.)

Flüt sesi. Bir İspanyol melodisi.

Işık Gelibolu 'da bir meydanı aydınlatır. İnsanlar. Renkler. Gürültü. Sesler her yandan geliyor. Hayalperestin biri kayanın üstünde, ayakta, kendinden geçmişçesine konuşuyor. Genç bir şarkıcı vızıldayan sesiyle flüte eşlik ediyor. Türk işportacılar resim, parşömen, örtü, çadır satıyor.

Rachel, Asher ve Rebecca girer. Kişisel eşyalarını taşımaktadırlar. Bitmiş, tükenmiş haldedirler. Rachel ve Asher endişelidir, Rebecca ise serinkanlı. Meydanı bir yandan diğerine geçerler. Her şey bir rüya, halüsinasyon gibidir. Sesler, renkler ve insanlar harmanlanmıştır sanki.

ŞARKICI

Meliselda Gel...

Bana gel

Meliselda...

1.SATICI

Mesih'in resimleri. Yalnızca 400 kuruş. Birkaç tane kaldı. Mesih'in resimleri..

2.SATICI

Sabetay'ın sözleri. Tornan 600'e. Peygamberimiz Sabetay Sevi'nin sözleri...

ŞARKICI

Meliselda

Gel...

Gel bana

Meliselda...

Kralımın karısı

Yatağıma gel

Yakut dudaklarına dokunacağım

Yatağıma gel

Meliselda

Gel...

HAYALPEREST

Sonra Sabetay sağ elini kaldırdı ve hop, kutsal mabedin duvarlan yeryüzünde

belirdi. Sol eliyle İsrail'in ordularını çağırdı; kar beyaz tekneleriyle güneşe yelken açan kayıp boylan...

1.SATICI

Saran. Sarah portreleri. Yetim. Göçebe. Mesih'in karısı. Saran. Güzel Saran. Gizemli Sarah. Yalnızca 12 kuruşa. Sudan ucuz.

2.SATICI

Çadırlar. Aileniz için. Birkaç tane kaldı.

MUHAFIZ

Kaleye giriş 1000 kuruş... Mesih'i göreceğinizi garanti ediyoruz.

HAYALPEREST

Sabetay Kudüs'e ilahi bir aslanın üstünde girecek. Ve yedi başlı yılan, koruyucusu olacak.

ŞARKICI

Meliselda Gel...

Bana gel

Meliselda...

Seyyar satıcılar Asher 'i sıkboğaz eder. Asher onlara bakar, ama görmez gibidir. Sonunda çadır satana odaklanır. Parasını sayar. Çadırı istemez, ama parasının bir kısmıyla büyük bir örtü satın alır. Elleri kollan dolu, sersemlemiş bir şekilde hala meydanda gezinmektedirler.

SESLER

Sabetay...

Sabetay...

Meliselda...

(Kararma.)

Işık dua eden Rachel'i aydınlatır. Hala şoktadır. Tanrı 'ya bakar. Ağzını açar. Ama konuşamaz.

(Kararma.)

Işık dua eden Rachel'i aydınlatır. Hala konuşamamaktadır. Kafasını sallar.

RACHEL

Aman tanrım!

(Kararma.)

Işık dua eden Rachel'i aydınlatır. Huzuruna neredeyse yeniden kavuşmuştur.

RACHEL

İşte karaya çıktık. Sevgili Tanrım, neden hep bir önceki günü daha iyi yapıyorsun? Teknedeyken karaya çıkmayı istemiştim. Toprağa dokunduğumda ise dalgalara dönmeyi istedim. Neler oluyor bana? *(Durur.)* Hiç bu kadar insanı bir arada görmüş muydun? Tabii. Görmüşsündür. *(Durur.)* Ama Yulthisk'de böylesine bir kalabalık olmaz. Ah, Yulthisk... *(Durur.)* Neredeyiz biliyor musun? Bir tepede. Bir evin içinde olmak istiyorum. Asher ise bir tepe buldu; Sabetay'ı geçerken görebilirmişiz. Ama ne zaman geçecek? Şu hapishaneden ne zaman ayrılacak? Sultan'dan topraklarımızı ne zaman geri alıp îsrail krallığının tacım basma geçirecek? Bahara kadar beklemeye karar verdiğini düşün. Kışı bir tepede geçiremem ki! *(Durur.)* Asher uyurken annemle beni rüzgardan korusun diye, örtüden (kilimden) korunak yaptı. Asher örtünün dışında uyuyor elbette. Elbette! Onun hakkında ahlaksızca düşüncelerim yok! *(Durur.)* Bir tepenin

üstünde bu delikanlıyla ne yapıyorum ben? Sevgili tanrım, yalnız Sabetay'ı düşünmemi sağla. Sabetay'ı! *(Durur.)* Sabetay'ı... *(Kararma.)*

Işık tepenin yamacını aydınlatır. Kayalar alana göre daha baskın görünüyor. Asılı oryantal örtü (kilim) toprağa ip ve ağaç çiviyle sabitlenmiş. Belli belirsiz rüzgar esiyor. Rebecca kenarda, yerde oturuyor. Omuzlarında büyük, siyah bir şal var. Yünü hala elinde. Beklermiş gibi görünüyor. Ya da en azından rüzgarı dinliyormuş gibi. Rachel ileAsher örtünün önünde yere oturmuşlar. El ilanlarını okuyorlar. Bu el ilanları her yerde... Asker coşkuludur.

RACHEL

Sabetay... Sabetay bunu söylüyor... Sabetay şunu söylüyor... Böyle sürmez bu...

ASHER

(Ona bir el ilanını gösterir.) Bak. Mesih geldiği zaman, her şey değişir. *(ilandakiyazıyı işaret ederek.)* Gördün mü? Kabala'da böyle söylüyor. Tamamen yeni bir sistem. Doğru ve yanlış hakkında tüm bildiklerin ortadan kalkıyor. Mutat prensipler artık bağlamıyor. Her şey değişiyor. *(Ona başka bir el ilam verir.)* Gör işte. Şurada. Yeni bayram günlerini belirlemiş. Yeni dini bayram (Sabbath) gününü belirlemiş. Yeni ilahiler söylüyor. Meliselda şarkısını sinagogda söylüyor. Kralın kızıyla geceleyen Mesih'in alegorisi olarak. Tevrat Tanrının kızı.

RACHEL

Mesih, karısıyla yatar.

ASHER

Tevrat'la mı?

RACHEL

Hayır, Saran'la.

ASHER

Yani... Onlar farklı türde eşler.

RACHEL

Saran hakkında insanların neler konuştuğunu biliyor musun?

ASHER

Dedikodulara kulak asmıyorum. *(Başka bir el ilanını açar.)* Şuna bak...

RACHEL

Onun bir büyücü olduğunu söylüyorlar. Şeytan (Satan) diyorlar. Daha da kötüsü, Katolik olduğunu da söylüyorlar. Mesih bir Katolik'le nasıl evlenebilmiş ki? Bir sürü erkekle yattığını da söylüyorlar. Gece boyunca çadırlar arasında dolaşıp duruyormuş.

ASHER

işte bu! *(El ilanını ona doğru sallar.)* Kafa yorman gereken şey bu! Saçma sapan şeyler değil. Sinagogda... Baksana. *(Cümleyi gösterir.)* Sinagogda herkes Tann'nm yasak adını telaffuz edebilir.

RACHEL

Ama bu yasak.

ASHER

Artık değil. Hiçbir şey yasak değil. Mesih burada. Kurtuluş günü geldi mi, hiçbir şey günah sayılmaz. O zaman günah diye bir şey yok. özgürüz. Artık dini baskı yok. Anlıyor musun bunu? Yeni bir dünya, özgürüz!

RACHEL

Yine bayılmayacaksın, değil mi?

ASHER *(Utanmış.)*

Hayır.

RACHEL

Son düştüğünde kafanı çarpmıştın.

ASHER

Dalga geçme. îşte. Bak. Sana bir şey göstereceğim.

(Asher küçük bir çantanın içinden bir parça et koparır.)

RACHEL

Nedir o?

ASHER

Hayvansal yağ.

RACHEL

Ne?

ASHER

Böbrek. Yağlı böbrek. Mesele yok. Pişmiş. Meydandan aldım. Sabetay yiyebileceğimizi söyledi.

RACHEL

Temiz (Kosher*) değil.

ASHER

Sabetay yiyebileceğimizi söyledi.

RACHEL

Talmud'da diyor ki eğer hayvansal yağ yersen, ruhun yok edilir.

ASHER

Sabetay yiyebileceğimizi söyledi.

RACHEL

Ama Talmud bunun ensest kadar kötü bir şey olduğunu söylüyor.

ASHER

Sabetay yiyebileceğimizi söyledi. İşte. Bak. *(Başka bir el ilanını uzatır.)* öyle diyor.

RACHEL

(ilanı okur.) Evet Öyle diyor. *(Sessizlik.)* Ne yapacaksın?

ASHER

Yiyeceğim.

(Durur.)

RACHEL

Pek lezzetli gibi görünmüyor.

(İkisi de ete bakar. Sessizlik.)

ASHER

Sabetay diyor ki...

RACHEL

Eğer o diyorsa...

(Sessizlik. Asher bir bıçak çıkarır ve eti ikiye böler.)

** Kosher: Yahudi inançlarına uygun hazırlanmış, temiz. ***

Talmud: Yahudilerin kanun kitabı.

ASHER

Al.

(Rachel'e bir parça et uzatır.)

RACHEL

Ne bu?

ASHER

Senin için.

RACHEL

İstemiyorum.

ASHER Ama

senin.

RACHEL

Hayır.

ASHER

Haydi...

RACHEL Al

şunu.

ASHER

O senin!

RACHEL

İstemiyorum dedim!

(Eti geri verir.)

ASHER

Almalısın ama, yenge (Tanta.)!

RACHEL

Bana yenge deme. *(Eti geri alır.)* Pekala. Senden yaşça o kadar da büyük değilim. Bana yenge deme.

(Uzun sessizlik.)

Evet?

ASHER

Önce sen.

RACHEL

Ben mi?

ASHER

Evet.

RACHEL Hayır.

Önce sen.

ASHER

Kadınlar her zaman öncedir.

RACHEL

Ne zamandan beri?

(Sessizlik. Ete gözlerini dikerler.)

Korkuyor musun? *(Durur.)* Neler görüyorum? İnanmıyorum, Sabetay'm dediklerinden kuşku mu duyuyorsun yoksa?

ASHER

Hayır. *(Ete bakarken.)* Asla. *(Eti kapar ve kaldırır.)* Asla. Bir kutsama duası var. Sabetay'm bir kutsama duası var. "Sen ki kutsalsın; Efendimiz, Tanrımız. Yasaklara izin verensin." *(Gözlerini kapar ve eti ağzına atar. Çiğner.)* işte.

(Yutar.) Becerdim işte. Oldu. Gördün mü? Şimşekler çakmadı. Sabetay doğruyu biliyor çünkü. *(Durur.)* Evet?

RACHEL

Hala küçük bir parçan var.

ASHER

Sıra sende.

RACHEL

(Durur.) Pekala, Sabetay doğruyu biliyor. *(Durur.)* "Sen ki kutsalsın; Efendimiz, Tannmız. Yasaklara izin verensin." *(Ete gözünü diker.)* Yapamayacağım.

ASHER

Yapmalısın.

RACHEL

Korkuyorum.

ASHER

Yeni bir dünya istemiyor musun? İstemiyor musun? *(Durur.)* Rachel?

(Rachel gözünü ona diker.)

RACHEL İstiyorum. *(Eti ağzına koyar.*

Durur. Yer. Sessizlik.)

ASHER Ne

oldu?

(Sessizlik.)

RACHEL

Sanırım... Bu yeni bir dünya...

(Kararma.)

Işık dua eden Rachel 'i aydınlatır.

RACHEL

İşte Tanrım, şimdi senin kuralların da var, onun kuralları da. *(Durur.)* Birbirleriyle geceyle gündüz gibi. Ama o seni temsil ediyor. *(Durur)* Etmiyor mu? *(Durur.)* O zaman neden seninkiler ve onunkiler farklı? Kafam çok karıştı. *(Durur.)* İddiaya girerim, seninki de karıştı. Bu sefer karıştı. *(Durur.)* Kime dua edeceğim? Sana mı? Ona mı? Yoksa ikinize de mi? Bazı şeyleri ona, diğerlerini de sana mı söyleyeceğim? *(Durur.)* Onunla dişlerim konusunu görüşmeyi tercih ederim. Halimden anlayabilir. Bir de ahlaksız düşüncelerimi. Saf düşünceler olduğunu söylerdi. *(Durur.)* Dinle. İkinizin bir araya gelip bu konuyu çözmeniz

lazım. Yarın 17 Temmuz (Tisha be[1] Ab*). Çok kutsal bir dini bayram. Kutsal mabedin yıkılışının yıldönümü. Aynı zamanda Sabetay'ın yaş günüymüş de. Yas tutmayı iptal etmiş. Artık karnaval olacakmış. Ne düşünüyorsun bu konuda? *(Durur.)* Sana İsa'dan daha çok çeşni katıyor, değil mi? Tanrım. Büyük olasılıkla aynen İsa gibi olacak sonu. Şehit olacak, sonra birisi yeni bir dini başlatacak ve sonra yine bir sürü Yahudi'yi öldürecekler. *(Durur.)* Hayır. Şimdi durum farklı. O Mesih. *(Durur.)* Seni iyi tanırım. Bir şeyler yapmak üzeresin. Hissediyorum. Bir şeyler yapmak üzeresin. *(Kararma.)*

** Tisha be'Ab: 17 Temmuz günü başlayan, Kudüs 'ün düşüşü ve Süleyman 'm Mabedi'nin yıkılışı için 3 hafta süren yas günleri.*

Işık yamacı aydınlatır. Dolunay vardır. Uzaktan, meydandan müzik ve bağırtılar gelmektedir. Rachel Rebecca ile oturmaktadır.

RACHEL

Aya bak. Anne? Bak. *(Rebecca yukarı bakar, sonra uzağa.)*

Esinti var. *(Sessizlik.)* Asher aşağıda. Nasıl şarkı söylüyorlar duyuyor musun? Sarhoş olmuşlar. Dans da ediyorlardır. Bugün Sabetay'ın doğum günü. *(Sessizlik,)* Asher beni davet etmedi. Zaten ben dans etmeyi sevmiyorum. *(Rachel kalkar, kayalara çıkar, oturur. Aya bakar. Genç bir adamla kadının gülüştüklerini duyar. Ayağa kalkar, kendini meşgul etmek için örtünün önündeki döküntüleri derleyip toplamaya koyulur. Sessizlik. Bir kadın girer. Ürküntü verircesine güzeldir. Kadın, Sarah, kendine kur yapan kadın ve erkeklerin ortasındadır. Gülmektedirler. Biri mandolin çalmaktadır. Bir diğeri şarap testisi taşımaktadır. Bazılarında şarap kupaları vardır. Sarah huzursuzdur. Yanındakilerle pek ilgili değildir. Yamaca bakar ve ayı fark eder. Bir kayaya oturur. Mandolinci onun ayaklarının dibine oturur ve çalmaya devam eder. Biri Sarah 'a bir şarap kupası uzatır, içer. Etrafına bakar. Yamacın öte yanındaki Rebecca 'yi görür. Sarah, bir mıknatısla çekiliyormuşçasına ayağa kalkar. Rebecca 'ya doğru yürür. Rebecca döner ve ona bakar. Sarah ürperir, ama gözlerini Rebecca 'dan alamaz.*

SARAH

Biliyorum. Gözlerinden anlıyorum bunu. Kiminle konuştuğunu biliyorum. *(Yanındakilere döner.)* Bizi yalnız bırakın.

(Yanındakiler aşağı inmeye başlar. Mandolinci Sarah 'a şarabı getirir. Sarah testiyi ve mandolincinin kupasını alır. Mandolinci de ortamdan ayrılan diğerlerine katılır.)

Burada mı şimdi? *(Kupaya şarap doldurur.)* Konuşacağın yalnızca birisi var. Değil mi? *(Gülümser.)* Tabii ki. *(Kupayı Rebecca 'ya uzatır.)* Al.

(Rebecca Sarah 'ya bakar. Kupayı alır ve içer.)

Onu hissedebiliyorum. Birbirimizi fark etmeye alışkınız. Şimdi değil ama... Onunla şimdi konuşmaya cesaret edemem. Bu durumdayken olmaz.

(Sarah kupayı Rebecca'dan alır. İçer. Rebecca'mn yanına oturur.)

Bugün ne yaptı biliyor musun? Sabetay'ım? Yeni bir ilahi besteledi. Çok güzel. Müzikten hoşlanıyor. Havası çok iyi. Ruhu bazen mutludur, yücedir ve o zaman gözleri Mesih olmanın büyüsüyle alev alevdir. Bazen ruhu mutsuzdur, melankoliktir; o zaman bir şeyler mırıldanır ve uyur. Sabetay'ım. Biraz daha iç.

(Kupayı Rebecca 'ya uzatır ve içine biraz daha şarap koyar.)

Bu karışımı kendim yaptım. Beş çeşit şaraptan. Hediyelerden. Aya bak.

(Ayağa kalkar ve gökyüzüne bakar. Rebecca usul usul içer.)

Onun bulunduğu yer şurası mı? Ayın arkası? Onunla ne zamanlan konuşursun? *(Rebecca 'ya bakar.)* Gözlerinden her şeyi okuyabiliyorum. Her şeyi biliyorum.

(Kupayı Rebecca 'dan alır ve oturur.)

Mezarlıkta bir ay vardı. Beni buldukları zaman. Hikayeyi biliyor olmalısın. Herkes biliyor. Boyuna anlatıyorlar ya. Beni buldukları zaman... Manastırdan kaçmıştım. Kazaklar geldiğinde etraftakiler beni kapıp manastıra kaçırmışlardı. *(Durur.)* Gözlerini okuyorum. Beni Katolik olmaya zorladılar. İşte o zaman onunla konuşmaya başladım. Manastırda. Rahibeler onu tanıyordu. Bir gece rüyamda babamı gördüm. Hala kan revan içindeydi. Kazaklar bıçaklamıştı. Ölü babamı. Dedi ki: "Sen bir Yahudi'sin". Manastırdan kaçtım. Beni mezarlıkta buldular. Bir hahamla karısı. Onlara dedim ki: "Ben Saran. Yahudi'yim. Mesih'le evleneceğim." Biraz daha iç.

Kupayı doldurur, Rebecca'ya uzatır. Rebecca içer.

Şaraplar Amsterdam'dan, Venedik'ten, Livorno'dan, Hamburg'dan ve İskenderiye'den gelir. Her şehri bilirim. Senelerdir yollardayım, Mesih'i aramak için. Onu bulduğumda Kahire'deydi. Benimle hemen evlendi. Bilirsin, Sabetay'ın yakışıklı olduğunu söylerler. Hiç değil! Gösterişsiz. Yolculuklarımı anlatırlar. Erkeklerden bahsederler. Erkeklerden ve çılgınlıktan. Eh, manastır ne demek, anlayamazlar. Onunla yeniden konuşmadım şeyden sonra... Manastırdan... Şimdi de... Artık konuşamam. *(Sessizlik.)* Ama biri konuşmalı. Seni tanıyorum. Sende babamın gözleri var. Ne yaşadığını biliyorum. Onlar bir daha asla olmayacak. Yaşam değişmek zorunda. Yeteri kadar çile çektik. Bir Mesih'e ihtiyacımız var. *(Durur.)* Hep Mesih'in paha biçilmez olacağını

düşünmüştüm. Gözleri ve ağzı olan ateşten bir sütun olacağını düşlemiştim, sürekli bunalımda olan çirkin bir adam değil. Karın ağrıları da var. Ama sahip olduğumuz tek Mesih o. Biliyorum. Polonya'yı dolaştım, Avrupa'yı dolaştım, Filistin'i dolaştım. Hep onu aradım. Bugün bir ilahi besteledi, Sabetay'ım. Tatlı Sabetay'ım.

(Rebecca 'nın elini alır.)

Konuştuğun kimseye... De ki bizi yalnız bıraksın. Ayın arkasında kalmasını söyle. Öyle dediğimi söyle. Beni hatırlar. Adım Saran. Yahudi. Mesih'in gelini.

(Rebecca 'yi öper.)

Lütfen.

(Sarah biraz daha şarap alır. Rachel örtünün arkasından gelir. Annesiyle oturan birini görünce afallar. Sarah ve Rebecca'ya doğru yürür. Sarah'yi tanır.)

RACHEL

Sen şey misin?

(Dizlerinin bağı çözülür, Sarah 'nın önüne çöker. Sarah Rachel'i yukarı çeker. Önce Rebecca 'ya, sonra Rachel'e bakar.)

SARAH

Evet.

(Sarah, ellerim Rachel'inyüzüne koyar. Sonra ellerini onun ağzına kaydırır.)

Korkma.

(Sarah ellerini çeker. Yeniden Rebecca'ya bakar, döner ve yamacın öte yanına yürür. Bir kayaya oturur ve ayı seyreder. Rachel annesinin yanma oturur. Rebecca Rachel'e kupayı uzatır. Rachel şaşırır. Rebecca Rachel 'e bakar. Rachel şarabı içer. Rebecca kollarını Rachel'e dolar. Rachel annesinin karşısında arkasına yaslanır. Rebecca ona vurur. Rachel ağlamaya başlar. Mandolin sesi. Sarah 'nın arkadaşları dönmektedir. Sarah ayağa kalkar ve onlara katılır. Döner ve Rebecca'ya bakar. Yanmdakilerle birlikte gider. Mandolinci bir an durur, aya karşı bir ezgi çalar. Asher girer. Sarhoştur. Mandolincinin yanına oturur. Ezgiye 'hım' sesiyle eşlik eder. Rachel Asher 'ı görür, ayağa kalkar, ona doğru yürür. Mandolinci kayalardan aşağı iner, çıkar. Ezgisi uzun zaman ta öteden gelecektir. Asher kalkar. Sallanmaktadır. Rachel yanına gelir, gözünü ona diker. Uzun bir sessizlik.)

RACHEL

Sen ki kutsalsın; Efendimiz, Tanrımız. Yasaklara izin verensin. .

(Rachel bluzunun düğmelerini açar. Asher'in yüzünü elleri arasına alır, tutkuyla öper. Elleri Asher'in bedenini keşfetmektedir. Öpmeye devam eder. Sonra geri çekilir, büyülenmişçesine uzun uzun bakar. Asher sessizdir. Rachel bakmayı sürdürür. Asher eğilir ve Rachel'in göğüslerini öper. Dudakları Rachel'in bedeninde gezinmektedir. Durular. Sonra Asher Rachel'i öper.)

ASHER Yenge,

yenge...

(Mandolinin sesi neredeyse kaybolmuştur. Sarılırlar ve örtünün arkasına giderler. Rebecca gözlerini aya dikmiştir. Bir kurt ulur. Ay gölgelenir. Gece şimdi daha karanlıktır. Rebecca ayağa kalkar. Yamacın ortasına kadar yürür. Ördüğü yünü olduğu gibi söker. Yünü büyük bir daire şeklin yayar. Dairenin ortasında durur.)

REBECCA

Neredesin?

(Uzun bir sessizlik. Gece daha da kararır. Kayaların karşısında bir yarasanın kanat çırpması duyulur. Rebecca gözünü karanlığa dikmiştir.)

Seni hatırlıyorum. Seni hatırlıyorum. Kocam ve çocuğum için gelmiştin. Kazaklarla birlikte kasabaya süzüldün ve bebeğimi kollarımdan söküp aldın. Bebeğimi lokma lokma böldün, et parçası gibi. Kocamı aldın... Evet, hatırlıyorum seni. Kocamı gösterdin ve dedin ki Kazaklara, işte o, vergileri toplayan adam! Yüzünü gördüm. Sesini duydum. Seni hatırlıyorum. Kocamı sen aldın... Kızımı sıkı sıkı tutmuştum. İnsanlar çığlık çığlığaydı. Yanıyorlardı.

Kaçtım. Seni hatırlıyorum. Arkama bakmıştım kaçarken... Kocamı hala görebilirim umuduyla... Kayboldum. Hepimiz kaybolduk. Evimiz yoktu. Kızım vardı. Küçücüktü. Yüzü büyüdükçe çirkinleşti; o kadar çok şey gördü ki! O gördüklerini unuttu; ama yüzü hatırlıyor. Bir kasabaya vardık. Kazaklar yine geldi. Kaçtık. Seni gördüm. Onlarla yanşıyordun hep. Seni hatırlıyorum. Kocamı aldın. Herkes dövüşüyordu. Bıkmıştın artık. Kazaklar da gitmişti. Eve döndüm. Evimden nefret ettim. Yüzünü gördüm. Sesini duydum. Gece sana haykırdım. Sesim çıkmıyor sanıyorlardı. Oysa ben sana sesleniyordum. Kocamı aldın. Yaşıyordu oysa. Demiştin ki, işte, vergileri toplayan adam! Bir kedi buldular. Kediyi sen vermiştin onlara. Kediyi kocamın kanuna diktiler. Daha yaşıyordu. Onu bir direğe bağladılar. Kedi de karnında... Evet! Seni gördüm. Gece adını çağırdım. Sesim çıkmıyor sanıyorlardı. Adını duymak istemediler. Onlar Tann'ya yakardı. Ben sana yakardım. Sesim çıkmıyor sanıyorlardı. Ben asla sessiz olmadım. *(Dairenin içinde yürür, sonra durur.)*

Peki şimdi neredesin? Ayın arkasında mı? Hayır. Sen her zaman daha yakındaydın. Sıranın sana gelmesini mi bekliyorsun? Dönmeye hazır mısın? Hayır. Mesih burada! Uzak dur. O seni görmek istemez. Duymak istemez. Mesih burada! Unutulup gidiyorsun. Yüzünü hatırlayamıyorum. Sesini de. Sevgilim! Gözbebeğim! Gecenin güzel cini. Şeytan! Şeytan! Kaybol... Kaybol... Biz kurtulduk artık. *(Kararma.)*

Işık tepeyi aydınlatır. Sabah. Rebecca bir kayanın karşısında uyumaktadır. Yünden daire durmaktadır. Rachel örtünün arkasından çıkar. Gökyüzüne bakar. Dua edecek gibidir. Kendini engeller. Gülümser. Yünü görür. Toplar, annesinin

ayaklarının yanına koyar. Örtünün arkasından Asker de çıkar. Rachel ona gider. Sarılırlar. Örtünün önüne uzanıp gökyüzüne bakarlar. Asher şarkı söylemeye başlar.

ASHER

Meliselda

Gel... Gel bana

Meliselda...

(Kararma.)

Işık dua eden Rachel 'i aydınlatır.

RACHEL

Tanrı Asher'i kutsasm. *(Gülümser.)* Evet biliyorum, günlerdir seninle konuşmadım. Günler, günler boyu. *(Güler.)* Dua etmeye başladığımda... Her zaman... Düşüncem saptı. Saptı... *(Durur.)* Mutluyum, insanların mutluyken

pek de dua etmediklerini düşünüyorum. Ederler mi? Gördün mü! Daha çok insanı mutlu edersen, daha çok dinlenebilirsin. *(Gülümser.)* Tanrım, bayılıyorum. Sevişmeye bayılıyorum. Haklıydım, Reb Ellis, sevişme konusunda çok kötüydü. Asher'in sevişmesine bayılıyorum. *(Durur.)* Ama ağzını açtığında onu o kadar da sevmiyorum. Hep aynı şeyler. Sabetay, Sabetay... Reb Ellis de dönüp dolaşıp aynı konuyu anlatırdı, çember gibi; ama çemberin bir çapı vardır. Hoşuma giderdi. İşte bunun için seninle konuşmak istemiyorum. ^Yine kafam karışmaya başlıyor. Çok basit olmayacak. *(Durur.)* Evet. Basit. Gayet basit. Biliyor musun Asher ne dedi geçen gece? Güzel olduğumu söyledi. Şaşılacak şey, onayladım. Hiç itiraz etmedim. Utanmadım. Teşekkür ederim dedim, biliyorum. *(Sessizlik.)* Sözde hep farkındaymışım gibi. *(Durur.)* Dedi ki "Çok güzelsin yenge." *(Durur.)* Ah şu yenge! *(Durur.)* Şimdi sorun şurada. Ben güzel değilim, çünkü güzelim. Yine de buna rağmen ben güzel değilim. Güzelim, çünkü onun için yasağım. Ya da bir zamanlar yasaktım. Ne demek istediğimi anlıyor musun? O sadece bekar bir adam, bekar bir delikanlı olarak cinsel ilişkiye girmiyor. Bir de yengesiyle giriyor. Ensest sayılır aslında, ama belli belirsiz. Gerçek bir ensest değil. Kan bağımız bile yok. Tabii ben de daha ilk geceden elbiselerimi yırtıp fırlatarak durumu pek kolaylaştırmadım. Tannm. Çıldırmış olmalıydım. Sarhoştum. *(Gülümser.)* Tadını çıkardım. *(Durur.)* Sabetay yasaklanmışı keşfetmeli diyor. Kötü iyidir diyor. Çirkin güzeldir. *(Sessizlik)* Sabetay'ın mantığını anladım mı, bilemiyorum. Ama Kabala'yı hiç anlamadım. Kulak verdiğim bölümleri... Hala anlamıyorum. *(Durur.)* Bu ben değilim. Ben miyim? Bu Sabetay. Asher, Sabetay'la yatıyor o zaman. *(Durur.)*

Tannm, Tevrat neyi ıskalamış, biliyor musun? Talmut da! Bütün hahamlar da! Muhtemelen Kabala da! *(Durur.)* Senin keskin mizahını! *(Kararma.)*

Işık yamacı aydınlatır. Rebecca kenarda oturmakta, ileride bir noktaya bakmaktadır. Rachel yine Asher'in kollarında uzanmıştır. Asher şarkı söylemektedir.

ASHER

Meliselda

Gel... Gel

bana

Meliselda...

RACHEL

Başka bir şarkı bilmiyor musun?

ASHER

Ama bu Sabetay'ın şarkısı.

RACHEL

Biliyorum. *(Durur.)* Asher?

ASHER

Efendim?

RACHEL -

Kefaret günü ne zaman gelecek? Sabetay ne zaman tacını almaya gidecek? Onun peşinden Kudüs'e ne zaman gideceğiz?

ASHER

Ne zaman gidelim derse.

RACHEL

Çok zaman geçmedi mi?

ASHER

Neden habire soru soruyorsun?

RACHEL

Hiç merak etmiyor musun? Birazcık bile? Sabetay neden hapiste? Bu bir hapishane, Asher. Dünyanın her tarafından ruhani liderler ziyaretine geliyor, ama orası bir hapishane! Hiç merak etmiyor musun? Neden duvarları yıkıp oradan çıkmıyor?

ASHER

Onun her şey için bir nedeni vardır. Biz anlayamayız. Onu sorgulamamalısın.

RACHEL Sen

çocuksun.

ASHER

Ne?

RACHEL

Çocuksun. Çocuk. *(Durur. Onu öper.)* Çocuk.

(Rebecca aniden fırlar. Yamacın önüne gider, dinler.)

Anne, ne oluyor?

(Uzaktan bir uğultu gelmektedir. Yükselir. Haykırmalar haline gelir. Ne olduğunu görebilmek için Asher tepenin bir tarafına, Rachel ise diğer tarafına hareketlenir. Rebecca merkezdedir, yükseğe çıkar, bulunduğu yerden aşağı bakar. Haykırışlar yükselir. Rachel ve Asher tepenin bir yanından öte yanına birbirlerine bağırırlar.)

ASHER

Bir şey görüyor musun?

RACHEL

Güneş gözümü aldı!

ASHER

Bak...

RACHEL

Nereye?

ASHER

Tören alayı...

RACHEL

Nerede?

ASHER

Görmüyor musun?

RACHEL Biraz.

Türkler.

ASHER

Dinle! Onun adı! Ona sesleniyorlar!

RACHEL

(Afallamış.) Sabetay.

ASHER Sabetay! *(Asher örtü-çadıra koşar; kendim kaybetmiş haldedir. Bir şeyler arar.)*

RACHEL

Bir şey gördüm.

ASHER

Ne?

RACHEL

Bir at. Sanırım o şey bir at!

ASHER

Eşyalarım nerede? Aşağı gitmeliyim. Gömleğim nerede?

(Rachel yardım etmek için yanına gitmek ister.) Hayır.

Bakmaya devam et. Gördüğünü anlat bana.

RACHEL

Hiçbir şey. insanlar. Tozdan iyi görünmüyor. Rüzgar esiyor. Bir at. Evet, kesinlikle bir at.

ASHER

Hapishaneden çıktı. Sultan'a gidiyor. *(Gömleğini bulur.)* Gördün mü? Sorgulayıp duruyordun. Sende iman yok. Hapishaneden çıktı. İstediği zaman. Ayakkabılarım nerede?

(Rachel ona döner.)

RACHEL Kendini

kaybettin!

ASHER

Ne görüyorsun?

RACHEL

(Geri döner.) Hiçbir şey. Yalnızca bir at.

ASHER

Hepsi bu mu? Bütün gördüğün bir at mı?

RACHEL

Evet. Hayır. Sanırım... Atın üstünde biri var.

ASHER

Bu o! Ayakkabılarım!

RACHEL

Anlamaya çalışıyorum... Bir kol!

ASHER

Şu tarafa gidiyor. *(Seslerin geldiği yönü işaret eder.)* İstanbul'a!

RACHEL

El sallıyor. Kol el sallıyor.

ASHER

(Sonunda tamamen giyinebilmiştir.) Tacı almaya gidiyor. Bizi Kudüs'ü geri götürecek. Peşinden gitmeliyim.

(Asher tepeden aşağı çılgınca koşar. Rachel onun gözden kaybolduğunu görmez. Sesler uzaklaşmaya başlamıştır.)

RACHEL

Kolunu gördüm. Sabetay'ın kolunu gördüm. Sanırını. Emin değilim. Geçen oydu herhalde. Asher...

(Döner ve Asher 'in gitmiş olduğunu görür.)

Asher!

(Kararma.)

Işık neredeyse trans halinde dua eden Rachel'i aydınlatır.

RACHEL

Tanrı Sabetay'ı kutsasın. Tanrı annemi kutsasın. Tanrı Asher'i kutsasın. Tanrı Tanta Rose'u kutsasın. Tanrı Reb Ellis'in ruhunu kutsasın. Tanrı babamı kutsasın. Babamın ruhunu... Teşekkür ederim. Mesih'i getirdiğin için teşekkür ederim. Ondan kuşku duyduğum için affet beni. Bir sürü soru sorduğum için de affet. Tanrı Sabetay'ı kutsasın. Sultan ona zarar veremesin. Tanrı Sabetay'ı kutsasın. Türkler ona dokumamasın. Teşekkür ederim. Onu kaleden çıkardığın

için, hayallerimiz gerçekleştirmesine izin verdiğin için... Kudüs hayallerimizi... Teşekkür ederim. Tanrı Sabetay'ı kutsasın. Tanrı Mesih'i kutsasın. *(Kararma.)*

Işık yamacı aydınlatır. Sabahın erken saatleri. Rachel ve Rebecca birbirlerine sokulmuşlardır. Soğuktur.

RACHEL

Sen bir şey duydun mu? Bana bir şey duymuşum gibi geldi. Çığlık gibi. Uzaklardan... Asher umarım döner. Havalar gittikçe soğuyor.

(Rebecca ayağa fırlar ve tepenin üstüne çıkar. Rachel de ona doğru gider.)

Ne oldu? Bir şey yok anne. Haydi. Otur. Dinlenmemiz gerek. Önümüzde uzun bir yürüyüş var.

(Rachel Rebecca 'yi geri getirir. Otururlar.)

Keşke şu tepede gözümüzü yumsaydık ve açtığımızda Kudüs'te olabilseydik. *(Durur.)* Asher umarım döner.

(Rebecca yine ayağa fırlar.)

Anne!

(Rachel de tepenin üstüne, Rebecca'nınyanına gider. Dinlerler.)

Evet, bir şey duydum. Çığlık. Biri bağırıyor. Uzakta.

(Asher girer. Perişan ve durgundur. Gözlerinin f eri gitmiştir. Rachel ve Rebecca'ya bakar, ama konuşmaz. Bir kayaya oturur. Rachel ona doğru hareketlenir.)

Asher...

(Rebecca gözünü Asher'a diker. Birdenbire bir çığlık atar ve öte yana döner.)

Ne oldu?

(Asher suskundur.)

Asher.

(Rachel, Asher'in omzuna dokunur. Asher, Rachel'in elini iter.)

Bir haber bekliyoruz. Günlerden beri. Ne oldu, söyle bize.

(Asher suskundur. Rebecca oturmuş, ritmik bir inilti tutturmuştur. Rachel Asher'a bakar, sonra Rebecca'ya, sonra yeniden Asher'a.)

Konuşmayanlar şimdi iki kişi oldu... *(Sessizlik.)* Eğer ne olduğunu söylemezsen, delireceğim.

ASHER

Mehmet Efendi.

RACHEL

Ne?

ASHER

Aziz Mehmet Efendi.

RACHEL

O kim?

ASHER

Saray kapılarının koruyucusu (Saray kapıcısı).

RACHEL

Neden bahsediyorsun sen?

ASHER

Gidip uyuyacağım.

RACHEL

Neler olduğunu anlatmadan uyuyamazsın.

ASHER Uyumam

gerek.

RACHEL Sabetay'a ne

oldu?

ASHER

Artık önemli değil.

RACHEL

Asher, ters bir şey mi oldu?

ASHER

Hiçbir şey olmadı. Yorgunum.

RACHEL

Sabetay tahta oturdu mu?

ASHER

Daha da iyisi oldu.

RACHEL

Kudüs'e gidecek miyiz?

ASHER

Artık önemli değil.

RACHEL

Asher, anlat bize...

(Asher'm yüzüne dokunur, Asher elini iter.)

ASHER

Çok yorgunum. Tek isteğim uyku. Edirne'den buraya kadar yürüdüm. Sabetay'ın gittiği yer orası, İstanbul değil. Sultan'm sarayı Edirne'de. Hepimiz birbirimize olmadık bir şehrin adını söyleyip duruyormuşuz. Ne komik, değil mi? Sultan'm sarayı Edirne'deymiş meğer. Her şey karman çorman oldu. Taht için Edirne'ye gitmek gerekiyormuş meğer, İstanbul'a değil.

RACHEL

Tahtı eline geçirdi mi?

ASHER

Daha da iyisi oldu. Uyumam gerek.

Işık dua eden Rachel'i aydınlatır.

RACHEL

Sen yoksun. Bunu bilmen gerek. Yoksun. Senin için bahane bulmaya uğraşmayacağım. İnsanlar şimdiden Sabetay için bahaneler buluyor. Meydanda toplanıyorlar yine. Çoğu ona küfür ediyor. Ama bazılarının bahanesi var. Yaşanan her şey büyük bir komplonun parçası gibi. Mesih kim olduğunu gizliyor. Her Mesih yanlış değerlendirilir zaten. Tann'nın kendine ait gerekçeleri vardır. *(Durur.)* Büyük bir komplo yok ortada. Gerekçe de yok. Tanrı da. Sen yoksun. *(Durur.)* Zavallı Sabetay. Onu kim suçlayabilir ki? O bir adamdı. Hepsi bu. Yalnızca bir adam. Bir sene önce adını kim duymuştu ki? Sen öyle misin? Adını her zaman, herkes bilir. Sen olmayansın. Sen hiçbir zaman olmayandın. *(Durur.)* Zavallı Mehmet Efendi. Bir işaret bekliyormuş. O zaman herkes bir işaret bekliyor olmalı. Ben beklemiyorum. Artık beklemiyorum. İşareti aldım. İşareti anladım. Gökkuşağını da gördüm. Hiçbir yerde başlamıyor ve hiçbir yere götürmüyor. Yaşadığım her gün seninle konuştum. Sana güveniyordum. Seni seviyordum. Ama bitti. Artık sensiz yaşayabilirim. İnanacak hiçbir şeye ihtiyacım yok. Yaşadığımı biliyorum ya. Bu bana yeter. Elveda. *(Kararma.)*

Işık yamacı aydınlatır. Sabah. Rachel örtü-çadırın önünde uyumaktadır. Rebecca sabah ışığında ayakta durmaktadır. Birkaç parça eşyasını yanına almıştır. Yün çiles elindedir. Yünü çözer ve Rachel 'in çevresine bir daire şeklinde yayar. Dairenin içine girer. Rachel'in yanına diz çöker. Elini Rachel 'in anlına koyar. Ayağa kalkar. Karşıya bakar. Halkanın dışına çıkar. Uzun siyah şalını tüm bedenine sarınır, yalnızca gözleri dışarıdadır. Tepede durur.

REBECCA

Sabetay!

(Tepenin ardından yavaş yavaş kaybolur. Uzun sessizlik. Hava daha da aydınlanır. Rachel uyanır. Yünden daireyi görür. Ayağa kalkar. Rebecca 'yi arar. Yamaca bakınır. Durur. Bir kayaya oturur.

RACHEL

Anneciğim.

(Ayağa kalkar. Örtüye bakar, oraya gider.)

Asher. Kalk artık. Neredeyse yirmi dört saattir uyuyorsun. Yeter. Hala çocuksun sen. Artık büyüme zamanı geldi. Asher!

(Yünü toplamaya başlar.)

Biz yanlış bir şey yapmadık. Böbrek yağı, belki... Tadı iğrençti. Ama birlikte yatmamız yanlış değildi. Mesih konusunda da elimizden ne gelir ki! Ya da

kurallar... Bu yalnızca bir yargılama. Günah değil. Sabetay her şeyde hatalı değildi. Bazı güzel şeylere de yol açtı.

(Yünün hepsini toplamıştır, örtüye bakar.)

Asher, Mesih geldi. O bizim içimizde. Kendimizi kurtarabiliriz. Asher! *(Durur.)* Ben güzelim...

(Örtüye dokunur.)

Haydi. Artık çocuk değilsin. Çok uyudun. "~

(Örtüyü çeker. Asher diğer tarafta, karnındaki bıçağı tutar haldedir, ölmüştür. Sessizlik. Rachel sendeler. Çığlık atar. Gökyüzüne bakar.)

Yerin dibine bat, Tanrı gibi!

(Yünü fırlatır.)

O daha çocuk. Ne yaptığını bilemez. Nasıl bu kadar zalim olabiliyorsun?

(Örtünün dışına koşar, adımlarıyla daireler çizmeye başlar. Yukarı bakar.)

Seninle neden konuşuyorum ki? Uzak dur benden! Orada değilsin. Sen yoksun! Uzak dur!

(Çizdiği daireler hızlanır, yalnız kalmak -Tanrı düşüncesinden kurtulmak- istemektedir. Sonunda durur.)

Seninle neden konuşuyorum?

(Bir kayaya oturur.)

(Çevresine bakınır.)

(Ayağa kalkar.)

(Eşyalarım toplar, üst üste koyar, yünle bağlar.)

(Asher'in bedenini örtünün üzerinden çeker ve örtüyü alır.)

(örtüyü eşyasına sarar.)

(Uzaklaşır.)

(Durur.)

(Asher 'in yanına döner.)

(Bıçağı karnından çeker, çıkarır.)

(Şalını omuzlarına sarar.)

(Eşyasını yüklenir. Yamaca bakar.)

(Uzaklaşmaya başlar.)

(Durur.)

(Sakindir.)

(Gökyüzüne bakar.)

Sensiz gitmek istemiyorum. Ama benimle gelmeni de istemiyorum.

Bilmiyorum.

(Uzaklaşmaya başlar.)

(Durur.)

Bilmiyorum. Bilmiyorum.

(Uzaklaşır)

Tanrım. Bunca şeyden sonra... Hala bilmiyorum.

(Çıkar.)

PERDE

OYUNDAN SONRA:

17. yüzyılın başlarında Polonya'da oldukça ciddi bir Yahudi nüfusu bulunuyordu. 300.000'in üstündeki bu güç, bağımsız, gelişmekte olan ve kendini idare eden bir topluluktu. Yahudi uygarlığı en yüksek dönemindeydi.

Polonya'da feodalizm hüküm sürüyordu. Yahudiler zengin soylular ve fakirleşen köylüler arasında tampon görevi görüyordu. Geçim sağlamanın oldukça güç ve kanunlardan mahrum olunan bir ortamda Yahudiler soyluların temsilcileriydi. Organizatör gibiydiler; arazileri yönettiler, çarşı pazarı işlettiler, vergileri topladılar. Aslında ticaret yapan yalnızca onlardı.

Ukrayna güneydoğudaki komşuydu. Ukraynalılar kendilerini Rus sayarlardı ve Polonyalı işgalcilerinden nefret ederlerdi. Bazı Ukraynalı köylüler yağmacı ve kana susamış çeteler kurdu. Bunlar Kazaklar (Cossacks) olarak bilinirdi.

1648'de bir Kazak şefi olan Chmielnicki Polonyalılara karşı bur ayaklanma başlattı. 10 yıl süren şiddetli çarpışmalardan sonra barış sağlandı; ama bu arada Yahudi nüfusunun üçte biri katledildi, geri kalansa fakirleştirildi.

Birçok şeyden yoksun bırakılmış olan Yahudiler kurtulma hayallerini saplantı haline getirmişlerdi. Kabala onlar için başlıca güçtü. Kesin olarak bilinen tek şey: Mesih bir gün mutlaka gelecekti.

Ve 1626'da İzmir'deki İspanyol kökenli Yahudi bir ailenin bir oğlu dünyaya geldi. İsmi Sabetay Sevi'ydi. 18 yaşındayken İspanyol Yahudilerine haham olarak atandı.

Martin Sherman

Aralık, 1982